

Kaupunkiympäristön toimiala**Ennuste: 2/2023****Päivämäärä: 21.8.2023****Ennusteen tiivistelmä****Tiivistelmä Kymp-taso:**

- Toimialan seitsemästä talousarviokohdasta kolmen ennustetaan toteutuvan talousarvion määrärahojen puitteissa, nämä ovat 31002 Rakennukset, 31003 Asuntotuotanto sekä 31008 Palvelut ja luvat.
- Neljän talousarviokohdan talousarvion määrärahat toteutuvat ennusteen mukaan talousarviota heikompana, nämä ovat 31001 Kaupunkirakenne, 31004 HSL- ja HSY kuntayhtymien maksuosuudet, 31005 Tuki HKL:lle ja 31007 Joukkoliikenne.
- Yleinen taloudellinen tilanne vaikuttaa koko kaupunkiympäristön toimintaan ja talouteen. Hintojen, palkkojen sekä korkojen nousu haastaa toimialan käyttötalouden ja investointien kustannuksia sekä asunto- ja rakennusmarkkinoiden suhdanteen lasku vaikuttavat toimialan tavoitteiden saavuttamiseen.
- Energian hintojen ennakoitua maltillisempi nousu hieman vähentää kustannuspaineita.
- Kaupungin kasvun ja elinvoimaisuuden sitovan tavoitteen ei ennakoida toteutuvan, sillä kahden mittarin ei ennusteta toteutuvan. Ennusteen mukaan Helsingissä ei päästä 8000 asunnon rakentamisen aloitukseen eikä kaavoituksen tavoite vähintään 700 000 k-m2 toteudu. Syinä ovat korkeana pysyttelevät rakennuskustannukset, korkotason nopea nousu, sijoittajien tuottovaatimusten nousu, korkeana pysyttelevä inflaatio sekä yleinen taloudellinen epävarmuus.
- Toimialalla on käynnistetty toimintojen tarkastelu tuottavuuden parantamistoimien tunnistamiseksi.
- Tilankäytön tehokkuutta on parannettu vuokraamalla osa tiloista muille käyttäjille mm. Kanslialle ja Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle.

Tiivistelmä Kaupunkirakenne:

- Talousarviokohdan tulot alittavat tulosbudjetin n. 9,6 M€. Tämä on seurausta rakennusten ja osakkeiden ennakoitua pienemmistä luovutusvoitoista.
- Menojen sitova taso ennustetaan ylittävän 13,9 M€. Ylitys aiheutuu talvihoidon lisämenoista (6,9 M€), sopimushintojen korotuksista (6,6M€), muusta kunnossapidosta (1,4M€) sekä energiakustannusten kasvusta (1M€).
- Tuottavuustavoitteen seurauksena sisäisistä vuokrista säästetään arviolta 0,5 M€.
- Toimialalla on käynnistetty säästötoimenpiteitä kaupunkirakenteen toiminnan ja määrärahojen ylityksen sopeuttamiseksi sekä jatketaan lisätoimenpiteiden kartoittamista.

Tiivistelmä Rakennukset:

- Talousarviokohdan sitovan toimintakatteen arvioidaan toteutuvan n. 6,3 M€ talousarvota parempana.
- Tilat palvelussa tulojen arvioidaan vähentyvän 3,45 M€ vuokramalliin liittyvien korjausten ja epävarmuuksien vuoksi. Toimintamenoista säästetään arviolta 9,8 M€. Säästöt muodostuvat sähkön- ja lämmityksen kustannuksista, sisäilmakorjauksista sekä henkilöstömenoista. Yleiset alueet (n) toimintakatteen ennustetaan alittuvan 0,1 M€.

Tiivistelmä ATT:

- Talousarviokohdan sitovan toimintakatteen arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisena.
- Kaupungin oma asuntotuotanto jäänee tavoitteestaan.
- Kaupungin oman asuntotuotannon myynnit ovat hidastuneet merkittävästi ja sovittuja kauppoja perutaan.
- Myymättömiä asuntoja on kertynyt merkittävästi ja ennuste on, että kaikkia asuntoja ei saada myytyä rakennusaikana, jolloin asuntojen vastikekulut jäävät kaupungin vastuulle siihen saakka, kunnes asunnot saadaan myytyä.

Tiivistelmä HSL- ja HSY kuntayhtymien maksuosuudet:

- HSL maksuosuuksien arvioidaan ylittävän tulosbudjetin 1,0 M€, ennusteen ollessa 233,1 M€. Budjetin ylitys viedään valtuuston käsittelyyn vuoden 2023 aikana.

- HSL:n ennustelaskelmien mukaan kuntaosuus vuodelle 2023 olisi 250,4 M€, näin toteutuessaan Helsingin ylijäämäkertymistä otettaisiin 17,3 M€, kun talousarviossa suunniteltu ylijäämien käyttö oli 10,3 M€.
- HSY maksuosuuksien ennustetaan toteutuvan tulosbudjetin 2,2 M€ mukaisesti.

Tiivistelmä Tuki HKL:lle:

- Tuki HKL:lle ennustetaan ylittävän tulosbudjetin 6,4 M€ ennusteen ollessa 12,3 M€.
- Johtuu pääosin korkojen noususta, Kampin metroaseman liukuportaiden alaskirjauksesta sekä Länsimetron vastikkeiden noususta.

Tiivistelmä Joukkoliikenne:

- Tulosbudjetissa asetetun sitovan toimintakatetavoitteen arvioidaan alittuvan 5,6 M€ ennusteen ollessa noin -16,5 M€.
- Tuottojen pudotus johtuu Raide-Jokerin aloituksen myöhentymisestä budjetissa arvioidusta. Erityisesti poisto- ja korkokorvauksia saadaan vähemmän kuin budjetissa oli arvioitu. HSL:n infrakorvauksessa korko on kiinteä, joten korkojen nousu ei vaikuta HSL:n infrakorvaukseen.
- Menojen nousu johtuu pääosin korkojen noususta. Nousu olisi suurempi, mutta Raide-Jokerin aloituksen myöhentyminen budjetissa arvioidusta pienentää Raide-Jokerin poistoja noin 1,0 M€.

Tiivistelmä Palvelut ja luvat:

- Talousarviokohdan sitovan toimintakatteen arvioidaan toteutuvan n. 2,8 M€ talousarviota parempana.
- Tulojen arvioidaan ylittävän n. 2,2 M€. Tuloja on kertynyt budjetoitua enemmän katutyöluvista sekä alueiden käytön vuokrista.

Tiivistelmä Investoinnit:

- Kiinteän omaisuuden myyntitulojen toteutumiseen vaikuttaa keskeisesti rakentamisen suhdannetilanteen muuttuminen sekä rakentamishankkeiden etenemistä hidastavat kaavavalitukset.
- Kaupunki on kahdella ensimmäisellä vuosineljänneksellä tehnyt kauppoja ja päätöksiä sekä saavuttanut neuvottelutuloksia yhteensä 19 kaupasta, yhteensä 3,1 milj. euroa. Näistä vuokratonttien täydennysrakentamiseen liittyviä vuokraoikeuden kauppoja on 6 kpl, yhteensä 4,4 milj. euroa. Ne mahdollistavat yhteensä 24 000 kem2:n rakennusoikeuden vuokraamisen, joka tuo kaupungille uutta maanvuokratuloa arviolta 0,52 milj. euroa/vuosi, eli noin 12 %:n vuosituoton kauppahinnalle.
- Esirakentamisen talousarviokohdan useissa hankkeissa on aikatauluepävarmuuksia
- Uudis- ja lisärakennushankkeiden määrärahoja jää käyttämättä, koska Pakilanpuiston allianssihankeeseen 2. vaiheen, Pasilan peruskoulun ja päiväkodin, päiväkotiperhosien, Pelimannin sekä Tiukun ja Kottby lägstadieskolan uudisrakennushankkeiden aloitusedellytykset eivät toteutuneet suunnitellun aikataulun mukaisesti.
- Korjausrakentamishankkeista määrärahaa jää käyttämättä, koska Käpylän koulun Väinölä ja Untamo rakennuksien, Hoplaxskolanin, Kannelmäen päiväkodin, Grundskolan Norsenin Cygnaeus-enhetenin ja Gymnasiet Lärkanin (Hoplaxskolan) perusparannushankkeiden aloitusedellytykset eivät toteutuneet suunnitellun aikataulun mukaisesti. Pihlajiston ala-asteen ja päiväkodin perusparannushankkeen purkutyö on käynnistynyt aikataulun mukaisesti, mutta kohteen varsinainen perusparannus alkaa vasta 2024 vuoden puolella.
- Kadut ja liikenneväylät talousarviokohdalla vanhojen purkauslamppujen poistuminen markkinoilta vuonna 2027 edellyttää LED-valaisinsaneerauksen määrätietoista edistämistä, ja aiemmasta noin 3 000 valaisimen vuosisaneerauksesta siirrytään noin 10 000 valaisimen vuosisaneeraukseen.
- Siltojen ja muiden erikoisrakenteiden (ranta- ja tukimuurit, portaat, melusteet) määrärahalla jatketaan vuonna 2022 käynnistynyttä Rajasaarensillan uusimista, peruskorjataan Viikin ramppisilloja ja Talkootien ylikulkusilta sekä tehdään taitorakenteiden vauriokorjauksia.
- Pyöräilyn ja jalankulun Mannerheimintien urakkahinta on suunnitteluvaiheen kustannusarviota korkeampi nostoen hankkeen vuosittaista määräraharavetta vuosina 2023–25. Koulun pihojen pyöräpysäköinnin kehittämisen toteutus siirtyy vuodelle 2024.
- Puistomäärärahan kasvu haastaa organisaatiota määrärahojen täysimääräisessä käytössä, ja henkilöresurssit niin suunnittelussa, rakennuttamisessa kuin urakoinnissa ovat rajoittava tekijä määrärahan täysimääräiseen käyttöön. Toimintaa kehitetään yhdessä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan kanssa ja puistohankkeita mm. kilpailutetaan aiempaa enemmän. Myös leikkipuistojen toteutusta on jouduttu vaiheistamaan resurssipulan vuoksi, jolloin osa kustannuksista siirtyy vuodelle 2024
- Toimialan irtaimen omaisuuden määrärahojen käyttöä haastaa resurssipula. ICT-projektit ja järjestelmien kehittämisen tarve viivästyy, koska toimialan henkilöstöresurssit eivät ole riittävät osin vanhentuneiden

tietoteknisten ratkaisujen uudistamiseen toimintaympäristön vaatimusten mukaiseksi. Epäkohtien korjaamiseksi toimiala on ehdottanut, että vuoden 2024 ICT-irtaimen määrärahasta siirrettäisiin 1Me vuonna 2024 Kaupunkirakenne brutto TA-kohdalle käyttömeneihin, uuden vakituisen henkilöstön palkkaamiseen ICT-kehittämiseen.

- Projektialueiden infrarakentamisen Suvilahden tapahtuma-alueen ja tapahtumakorttelin asemakaavasta on valitettu, joka siirtänee hanketta vuodella eteenpäin. Eteläisen Postipuiston asemakaavamuutoksen lainvoimaistumisen viivästyminen takia alueen esirakentamistöiden määrä on jäämässä odotettua pienemmäksi. Malmin tilapäinen lumenvastaanottoaikaan poikkeamispäätöksestä on valitettu Helsingin hallinto-oikeuteen, ja toteutus siirtyy 1–2 vuodella eteenpäin. Tilapäisen lumenvastaanottoaikaan rakentamisen viivästyminen estää nykyisen lumenvastaanottoaikaan käytöstä poistamisen ja alueellisen esirakentamisen käynnistymisen.
- Kaupunkiudistusalueiden talousarviokohdalla Malmilla sijaitsevan Leikkipuisto Filpuksen peruskorjaus käynnistyy vuonna 2023. Alueen yhteensovitusarpeiden vuoksi aloitusta on jouduttu siirtämään ja toteutus on pääosin vuoden 2024 aikana.
- Suuret liikennehankkeet talousarviokohdalla Kruunusilta hankkeessa Hakaniemenrannan vesilupapäätöksen viivästyminen vaikuttaa alueen ruoppausaikatauluun sekä Hakaniemen sillan suunnittelussa on ollut viiveitä, joka vaikuttaa sillan toteutusaikatauluun.

Ennusteen analyysi: talousarvion toteutumiseen vaikuttavat tekijät (käyttötalous, irtaimen investoinnit, sitovat toiminnan tavoitteet sekä määrä- ja taloustavoitteet) sekä niiden johdosta käynnistetyt johtamistoimenpiteet

Käyttötalous

31001 Kaupunkirakenne

Tulojen ennustetaan alittavan tulosbudjetti noin 9,6 milj. eurolla. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden (rakennusten ja osakkeiden myyntien) luovutusvoittojen arvioidaan toteutuvan budjetoitua pienempänä, Osallisuusrahaston tuki toteutuu ennustettua suurempana. Toimintatuottojen ennuste on 435,6 milj. euroa ja valmistus omaan käyttöön tuloja arvioidaan toteutuvan 3,0 milj. euroa.

Sitova toimintamenojen määrä ylitetään arviolta 13,9 milj. eurolla, ennusteen ollessa 176,8 milj. euroa. Ylitystä aiheuttaa lumenkuljetuksesta ja muusta talvihoidosta yhteensä 6,9 milj. euroa, sopimushintojen noususta johtuen 6,6 milj. euroa, muusta kunnossapidosta 1,4 milj. euroa sekä energiakustannusten kasvusta noin 1,0 milj. euroa. Lisäksi ICT-menot ylittävät budjetin noin 0,5 milj. eurolla.

Alitusta aiheuttaa yleisten alueiden kunnossapidosta sekä muista talousarviokohdan säästötoimenpiteistä noin 1,9 milj. euroa sekä sisäisistä vuokrista noin 0,4 milj. euroa. Henkilöstömenot alittavat budjetin noin 0,2 milj. eurolla.

Toimialan johto on käynnistänyt toimenpiteitä säästöjen saavuttamiseksi, muun muassa sisäisistä vuokrista ja yleisten alueiden kunnossapidosta.

31002 Rakennukset

Tulosbudjetissa asetetun sitovan toimintakatetavoitteen arvioidaan ylittyvän 6,3 milj. eurolla, ennusteen ollessa 258,7 milj. euroa.

Tilat palvelun sitovan toimintakatteen ennustetaan ylittyvän 6,4 milj. eurolla ennusteen ollessa 257,0 milj. euroa. Tulojen (toimintatuotot ja valmistus omaan käyttöön) arvioidaan toteutuvan budjetoitua pienempänä 3,45 milj. euroa, ennusteen ollessa 653,7 milj. euroa. Alitus johtuu vuokramalliin liittyvien korjauksien ja epävarmuuksien takia. Toimintamenot alittavat tulosbudjetin noin 9,8 milj. euroa, ennusteen ollessa 396,7 milj. euroa. Säästöä syntyy sähköstä, lämmityskustannuksissa ja sisäilmakorjauksissa sekä henkilöstökuluista.

Yleiset alueet neton sitovan toimintakatteen ennustetaan alittuvan 0,1 milj. eurolla, ennusteen ollessa 1,7 milj. euroa. Valmistus omaan käyttöön tulojen arvioidaan alittavan tulosbudjetin noin 0,4 milj. euroa, tulojen ennusteen ollessa 4,6 milj. euroa. Henkilöstömenojen alittavat tulosbudjetin noin 0,3 milj. eurolla, toimintamenojen ennusteen ollessa 2,9 milj. euroa.

31003 Asuntotuotanto

Tulosbudjetissa asetetun sitovan toimintakatetavoitteen 6,5 milj. euroa arvioidaan toteutuvan tulosbudjetin mukaisesti. Korkomenoja ennustetaan toteutuvan 1,0 milj. euroa budjetoitua enemmän ja vastaavasti henkilöstömenot alittavat tulosbudjetin noin 1,0 milj. eurolla.

31004 HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksusuudet

HSL maksusuuksien arvioidaan ylittävän tulosbudjetin noin 1,0 milj. eurolla, ennusteen ollessa 233,1 milj. euroa. Budjetin ylitys viedään valtuuston käsittelyyn vuoden 2023 aikana.

HSY maksusuuksien ennustetaan toteutuvan tulosbudjetin 2,2 milj. euron mukaisesti.

31006 Tuki HKL:lle

Tuki HKL:lle ennustetaan ylittävän tulosbudjetin 6,4 milj. eurolla, ennusteen ollessa 12,3 milj. euroa.

Nousu johtuu pääosin korkojen noususta sekä Kampin metroaseman liukuportaiden alaskirjauksesta.

31007 Joukkoliikenne

Tulosbudjetissa asetetun sitovan toimintakatetavoitteen arvioidaan alittuvan 5,6 milj. eurolla, ennusteen ollessa noin -16,5 milj. euroa.

Tuloja arvioidaan toteutuvan 2,8 milj. euroa budjetoitua vähemmän. Tuottojen pudotus johtuu Raide-Jokerin aloituksen myöhentymisestä budjetissa arvioidusta. Erityisesti poisto- ja korkokorvauksia saadaan vähemmän kuin budjetissa oli arvioitu. HSL:n infrakorvauksessa korko on kiinteä, joten korkojen nousu ei vaikuta HSL:n infrakorvaukseen.

Toimintamenojen ennustetaan ylittävän noin 1,0 milj. euroa. Menojen nousu johtuu pääosin korkojen noususta. Nousu olisi suurempi, mutta Raide-Jokerin aloituksen myöhentyminen budjetissa arvioidusta pienentää Raide-Jokerin poistoja noin 1,0 milj. euroa.

31008 Palvelut ja luvat

Tulosbudjetissa asetetun sitovan toimintakatetavoitteen arvioidaan ylittävän budjetin noin 2,8 milj. eurolla, ennusteen ollessa 31,7 milj. euroa. Tuloja arvioidaan toteutuvan 80,1 milj. euroa (ylitystä 2,23 milj. euroa). Tulojen nousu johtuu muun muassa katutyöluvista ja vuokratuloista.

Toimintamenojen ennustetaan alittavan tulosbudjetin 0,54 milj. eurolla, ennusteen ollessa noin 48,4 milj. euroa. Alitus johtuu muun muassa sisäisten vuokrien toteutumisesta budjetoitua pienempänä.

Sitovat toiminnan tavoitteet

Neljästä sitovasta tavoitteesta kolme on toteutumassa. Sitova tavoite "Kaupungin kasvun ja elinvoimaisuuden edistäminen" ei toteudu, koska kahden mittarin ei ennusteta toteutuvan.

Mittari: Helsingissä alkaa vuonna 2023 vähintään 8 000 asunnon rakentaminen. Tavoitteen ei ennusteta toteutuvan. Alkaneen asuntotuotannon määrä per 30.6. oli 2 583 asuntoa. Keskeisinä syinä alhaiseen asuntotuotantomäärään ovat erityisesti korkeana pysyttelevät rakennuskustannukset, korkotason nopea nousu, sijoittajien tuottovaatimusten nousu, todennäköisesti korkeana pysyttelevä inflaatio sekä mainituista tekijöistä johtuva taloudellinen epävarmuus, joka heijastuu erityisesti kovanrahan asuntojen kysyntään ja sitä kautta asuntohankkeiden aloitukseen.

Mittari: Kaavoitetaan vähintään 700 000 k-m² pääosin yleiskaavan raideliikenteen palvelualueelle, josta täydennysrakentamista vähintään 40 % (280 000 k-m²). Toteutunut 6.6.2023: Kaavoitettu 32 666 k-m² asumiseen, josta täydennysrakentamisen osuus 24 326 k-m². Kaavoituksen vuositavoitteen ei ennusteta toteutuvan. Vuodelle 2023 ohjelmoidut kaavahankkeet koostuvat pienistä ja epävarmoista kaavahankkeista. Kaavoituksen tavoitteen saavuttaminen oli jo lähtökohtaisesti epävarmaa, sillä vuoden aikana ei valmistu juurikaan merkittäviä kaava-alueita, kuten aiempina vuosina on ollut, ja kuten tuleville vuosille on ohjelmoitu. Haastavan toimintaympäristön vuoksi myös erinäisiä yksityiselle maalle tehtäviä hankkeita on kaatunut Kymppistä johtumattomista syistä.

Arvio talousarviovuoden tavoitteisiin (sitovat ja muut), palvelutuotantoon, muuhun toimintaan ja toimintaympäristön muutoksiin liittyvistä merkittävistä riskeistä ja hallintatoimenpiteistä.

Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus

Liikenne- ja katusuunnittelu (Like), toteutuneet riskit:

1. Sitova toiminnallinen tavoite asemakaavoituksen kerrosalatavoitteesta ei toteudu. Yhtenä syynä on toteutunut riski aluevastoullisten liikenneinsinöörien kuormittumisesta, jonka myötä emme ole pystyneet vastaamaan kaikkiin asemakaavoitukselta tulleisiin tavoitteisiin liikennesuunnitteluun.
2. Infrahankkeissa materiaalikustannukset ovat nousseet ja siten kustannusriski on toteutunut.

Kaupunkitila- maisemasuunnittelu (Kamu), toteutuneet riskit:

1. Kvartaalin lopussa näyttää erittäin todennäköiseltä se, että puisto- ja liikunta-alueiden investointimäärärahoja jää käyttämättä. Konsulttipuolella on täysi työkanta, ja joihinkin toimeksiantoihin ei löydy aikaisempaan malliin ja aikatauluun tekijää. Rakennuttajalla ei ole riittävästi resursseja rakennuttaa. Puistohankkeiden pääasiallinen rakentaja Stara on raportoinut työkantansa olevan jo täysi koko loppuvuodeksi.
2. Työkuorma on kasvanut, investointihankkeita on enemmän kuin aikaisemmin ja osa hankkeista on pieniä mutta samalla hyvin aikaa vieviä. Kesken vuotta tulevat hankkeet sekoittavat investointihankkeiden suunnitteluttamista. Placemaking-hankkeisiin ei ole resursseja. Suunnittelua hidastaa erittäin paljon todella huono projektisihteerien tilanne. Kamu- ja Like-palveluilla on yhteiset projektisihteerit, joiden työaikaa ei riitä puisto- ja liikuntahankkeisiin ja Kamu-palvelun projektinjohtajien työaikaa on pakko käyttää paikkaamaan tilannetta. Maisema- ja yleissuunnittelu -yksikössä on työkuormaa, koska asemakaavoittamisen vaikeuskerroin on kasvanut ja kohteissa on aikaisempaa enemmän maisema- ja kaupunkiluontokysymyksiä. Yksiköstä kysytään edelleen lupa-asioissa mielipidettä tai kannanottoa. Kysymyksen ja asukastoiveiden määrä ei pienene ja kysyttävät asiat ovat monimutkaisempia.

Asemakaavoitus, toteutuneet riskit

1. Sitova toiminnallinen tavoite ei tule toteutumaan kerrosalatavoitteen osalta. Osin se johtuu muiden palveluiden kuormituksesta (mm. Like), mutta lautakunta on myös palauttanut mm. kaavoja uuteen valmisteluun. Tänä vuonna joudutaan lisäksi tekemään uudestaan merkittäviä kaavoja, jotka ovat keskeisillä paikoilla (raideliikenneyhteydet) ja sen vuoksi priorisoitava: mm Stansvik, Halsuantie, Hernesaari. Ne sitovat resursseja, mutta eivät tuota uutta kerrosalaa.
2. Yksityisten hankkeet ovat epävarmoja. Useita yksityisiä hankkeita on jo pudonnut tai putoamassa pois taloustilanteen takia tai yhtiöissä ei ole päästy yksimielisyyteen (mm. Munkkivuoren ostari)

Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit, toteutuneet riskit

1. Tontinluovutusten ja rakennusaloitusten tavoitteisiin ei päästä markkinatilanteen takia.

Rakennukset ja yleiset alueet –palvelukokonaisuus

Aikataulu- ja kustannusriskit ovat kohonneet kaikissa palvelukokonaisuuden rakentamishankkeissa johtuen urakoitsijoiden kohonneesta konkurssiriskistä vallitsevassa taloustilanteessa. Toteutunut riski.

Asuntotuotanto, toteutuneet ja seurannassa olevat riskit

Kaupungin oman asuntotuotannon myynnit ovat hidastuneet merkittävästi ja kauppoja perutaan. Myymättömiä asuntoja on merkittävästi ja ennuste on, että kaikkia asuntoja ei saada myytyä rakennusaikana, jolloin asuntojen vastikekulut jäävät kaupungin vastuulle siihen saakka, kunnes asunnot saadaan myytyä.

Myyntijärjestelmän käyttöönotto on viivästynyt, mikä vaikeuttaa myyntiprosessin kehittämistä ja lisää vanhaan myyntijärjestelmään liittyviä riskejä.

1. Tällä hetkellä näyttää siltä, että tulevina vuosina asuntotuotannon kasvattamiseksi vaadittavia rakentamiskelpoisia tontteja ei ole tarpeeksi. Toisaalta Hitaksen rakentaminen on loppumassa ja kaupungin yhtiöillä Hekalla ja Hasolla on nopeasti nousseiden kulujen takia mahdollisesti tulevaisuudessa rajoituksia ottaa uudis- tai korjaushankkeita vastaan suunnitellussa tahdissa.

Hallitusohjelmaan on kirjattu ARA-tuotantoa rajoittavia linjauksia, jotka saattavat vaikeuttaa myös Helsingin segregaaation vastaisia pyrkimyksiä esimerkiksi asumisoikeustuotantoon kohdistuessaan.

Tilat

Osa nykyisistä keskusta-alueella sijaitsevista kouluista ja päiväkodeista ei välttämättä täytä uusia kaavamuuostosten yhteydessä laadittavia melu- ja ääriävaatimuksia. Koulu- ja päiväkotitilat tiiviillä keskusta-alueella ovat kuitenkin tarpeellisia, ja myös vaihtoehtoista käyttöä nykyisille tiloille on erittäin haastavaa keksiä. Seurannassa oleva riski.

Yleiset alueet, toteutuneet ja seurannassa olevat riskit

1. Rakentamisen ja kunnossapidon kustannukset pysyvät korkealla tasolla. Indeksien nopea nousu vaikeuttaa laadukkaan kunnossapidon toteuttamista määrärahojen puitteissa erityisesti yleisten alueiden kunnossapidossa. Infrarakennuttamisessa haasteena on myös riittävä ja osaava henkilöstön määrä kasvavien investointihankkeiden toteuttamiseen.
2. Käynnissä olevista työmaista aikataulu- ja kustannusriskejä on erityisesti Mannerheimintien peruskorjaustyöstä tehtyjen valitusten takia sekä Kruunusilloissa Hakaniemen vesiluvan viivästymisen vuoksi.
3. Epäselvät ja puuttuvat sopimukset alueiden vuokrauksista, hallinnasta ja vastuista vaikeuttavat toimintaa. Tietojärjestelmät eivät palvele toimintaa siten, että sopimustiedot olisivat kaikkien alueella toimivien kaupungin tahojen tiedossa. Riskin toteutuminen on vaikuttanut mm. päällekkäisiin alueen hoidon tilauksiin ja hankaloittanut ja hidastanut toimintaa.
4. Talvi oli poikkeuksellisen luminen ja tästä syystä talvikunnossapidon budjetti ylittyi. Talveen liittyy lumen määrän lisäksi useita merkittäviä riskejä, kuten rakenteiden rikkoutuminen ja kasvillisuuden vaurioituminen. Talveen liittyvien riskien kustannukset ovat suuret ja riskin toteutumista ja suuruutta ei voida ennustaa tarkasti ennen sen toteutumista.
5. Kuiva kevät ja alkukesä ovat aiheuttaneet riskin erityisesti nuorille puille. Riskin hallitsemiseksi ja puuomaisuuden arvon turvaamiseksi puille tehdään lisäkasteluita, mutta tämä voi aiheuttaa lisää haasteita budjetissa pysymiselle.

Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus

Asukas- ja yrityspalvelut, toteutuneet ja seurannassa olevat riskit

1. ICT-projektien myöhästyminen
2. Tulosten raportointi ja seuranta puutteellista
3. Työhyvinvoinnin vaarantuminen ja kuormitus

Edellä mainitut riskit ovat oikeastaan toteutuneet jo aiempina vuosina, mutta kuormittavat yhä tätä vuotta.

Kaupunkimittauspalvelut, toteutuneet ja seurannassa olevat riskit

1. Henkilöstön saatavuus ja riittävä osaaminen (Paikkatietopalveluiden ylläpitoa ja kehittämistä ei pystytä tekemään täysipainoisesti rekrytointihaasteiden vuoksi.)
2. Työaika ei riitä kaikkien pakollisten tehtävien hoitamiseen
3. Rakentamisen laskeva trendi vaikuttanee toiminnan tuottoihin.

Rakennusvalvontapalvelut, toteutuneet ja seurannassa olevat riskit

1. Rekrytointisuunnittelu, johon ei palkkauksen osalta pystytä itse vaikuttamaan.
2. Kehittämisen edistäminen jumittuu niissä asioissa, joissa tarvitaan tukipalveluita.
3. Raportoinnin haasteet, jotka vaikuttavat esihenkilötyöhön, toiminnan seurantaan ja näkymiin sekä erityisesti talouden suunnitteluun nettobudjetissa.
4. Rakentamisen laskeva trendi vaikuttanee toiminnan tuottoihin.

Edellä mainittujen riskien hallintaan suunnitellut toimet ovat käynnissä, mutta kaikkiin toteutuneisiin riskeihin ei voida omassa palvelussa vaikuttaa.

Ympäristöpalvelut, seurannassa olevat riskit

Todettu seuraava riski liittyen sitovan tavoitteen toteutumiseen: Luontoseurantasuunnitelman seurannoissa 1A ja 1C lähtöaineistona käytettävän aineiston tuotantomenetelmä muuttunut: eri vuosien tulokset eivät ole vertailukelpoisia. Riskiä pyritään vähentämään lähtöaineiston työstämisellä HSY-vetoisesti, ja tämän hetken arvio on, että seurannat saadaan toteutettua vuoden 2023 aikana.

Pysäköinninvalvonta ja pysäköintipalvelut, toteutuneet ja seurannassa olevat riskit

1. Kunta-10 tulokset valvontayksiköiden osalta huonot, riskiarviossa todettu, että työhyvinvointi vaikuttaa valvontaan
2. Uhka- ja väkivaltatilanteita ilmoitettu työsuojelupakkiin kaksi alkuvuonna 2023
3. Operatiivisista riskeistä toteutunut lyhytkestoinen, (1–2 vrk) tietoliikennekatkoksesta johtunut maksuautomaattien käyttökatko

Hallinto- ja tukipalvelut -palvelukokonaisuus, toteutuneet ja seurannassa olevat riskit

1. Toimialan kriittisten järjestelmien jatkuvuuden varmistamisen riski on osin toteutunut, sillä Kanslian vastuulla olevat kaupunkiyhteisen asiointipalveluiden alustan (Platta) tietosuojan vaikutusten arviointi ja lisäsuojatoimenpiteiden käyttöönotto viivästyi. Käyttöönotot ovat kuitenkin edenneet, ja nyt ensimmäiset palvelut ovat käytössä.
2. Ohjelmistorobotiikka-alustan ja palvelun siirto Palkelta Talpaan on viivästynyt, minkä vuoksi uusia ohjelmistorobotteja ei ole toistaiseksi voitu tehdä. Tämä hidastaa digitalisaation edistymistä.
3. Tietoturvan kehittämiskohteiden määrittelytyö odottaa kaupunkiyhteistä hallintamallia ja Digitaalinen Helsinki palvelutuotannon linjauksia, eikä tietoturva -tavoite etene näin suunnitellussa aikataulussa.
4. Sarastian vakauttamishanke etenee kohti jatkuvaa toimintaa, mutta riskienhallinnan näkökulmasta erityisesti toimialan ja Talpan välistä yhteistyötä on tarpeen varmistaa.
5. Hankintojen lainmukaisuuden varmistamiseksi järjestetään säännöllisesti hankintakoulutuksia toimialan henkilöstölle ja tilausten ohjeidenmukaisuuden varmistamiseksi tullaan edellyttämään Oston ajokortin -koulutuksen suorittamista kaikilta tilausten ja ostolaskujen tekijöiltä ja hyväksyjiltä.
6. Avainhenkilöiden henkilöstömuutostilanteet aiheuttavat resurssivajetta, jolla on vaikutusta toimialan sisäisiin palveluihin, kuten esimerkiksi hr-palveluihin ja kansainvälisen toiminnan kehittämiseen.

Kaupunkistrategian painopistealueiden toteuttamisen analyysi:

Kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua

Kasvihuonekaasupäästöt nousivat vuonna 2022 edellisvuodesta 12 prosenttia ja ovat 25 prosenttia alemmat kuin vertailuvuonna 1990. Vaikka muiden sektorien päästöt pääasiassa laskivat, kaukolämmön päästöt nousivat merkittävästi (23 %). Se selittyy pääosin Helen Oy:n polttoainejakaumalla eli maakaasun suhteellinen osuus laski ja kivihien ja öljyn puolestaan kasvoi. Ukrainan sota vaikutti polttoaineiden saatavuuteen. Hiilineutraali Helsinki -päästövähennysohjelma etenee pääosin hyvin ja uudet toimenpiteet vuodelle 2024 on tarkoitus hyväksyä kaupunginhallituksessa lokakuussa. Rakentamisen ohjaaminen hiilijalanjäljellä hyväksyttiin KYLK:ssä kesäkuussa. Sähköautojen latauspisteiden rakentamisen koordinointi on resursoitu ja työ etenee hyvin. Rankkasadesuunnitelman tekeminen etenee suunnitelman mukaisesti. ARVO – Viherrakenteen arviointi ja vahvistaminen kaupunkien maankäytön suunnittelussa -hanke on saanut alustavan rahoituspäätöksen. Erilaiset kestävän liikkumisen toimenpiteet ja esimerkiksi vähähiilisen betonin käyttöönotto etenevät tavoitteen mukaisesti, mutta liikenteen laajemmat päästövähennystavoitteet ja niihin liittyvät toimenpiteet eivät ole edenneet asiaan liittyvien herkkyyksien vuoksi. Kestävien kulkumuotojen osuuden ennustetaan säilyvän edellisvuosien tasolla.

Vähäpäästöisyyden vaatimukset on päivitetty infrarakentamisen urakka-asiakirjoihin Green Dealin mukaisesti. Katu- ja puistohankkeissa syntyvien ylijäämämassojen kierrätystä on edistetty ja 80 % ylijäämämassojen kierrätystavoite todennäköisesti toteutuu. Uusi päästöttömän infratyömaan pilotti ei toteudu tänä vuonna, johtuen urakoitsijoilla saatavilla olevasta sähköisestä työkonelakanasta, sopivan pilottihankkeen aloitusajankohdasta sekä rakennuttamisresursseista. Tehostetun talvihoidon reitistö laajenee tänä vuonna 30 kilometriä, jolloin reitistön pituus tulee olemaan 125 kilometriä.

LUMO-ohjelman toteutus ja viiden luonnonsuojelualueen esitysten valmistelu etenee suunnitellusti. Uuden kymmenvuotisen luonnonsuojeluohjelman laadinta on käynnistetty. Luontopalvelusuunnitelma ja metsien hoidon linjaus ovat aikataulusta myöhässä, joten niiden jalkauttamisvaihe siirtyy syksyyn 2023. Kierto- ja jakamistalouden toimenpideohjelma on hyväksytty kaupunginhallituksessa 26.6.2023.

Taide ja kulttuuri ovat hyvän elämän mahdollistaja

Esplanadien alueen kokeilu ja kesäkadut toteutettiin suunnitellusti. Tapahtumien lupa- ja neuvontaprosessien kehittäminen etenee suunnitelman mukaan ja asiakkaiden mahdollisuutta varata helposti kaupunkitilaa on helpotettu. Kaupungin tilojen asukaskäytön edistäminen etenee suunnitellusti.

Helsingin kaupunginosien omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan

Asukkaiden viihtyisyyttä ja turvallisuuden tunnetta parannetaan: kaupunkiuudistusalueilla nuorten turvatomiksi kokemiin paikkoihin on käynnistetty valaistuksen parantamishankkeita. Kaupunkiuudistusalueiden asuntokantatavoite ei näytä toteutuvan, ja KU-alueiden investointitavoitteen hankkeissa on jonkin verran viiveitä.

Toimiva ja kaunis kaupunki

Asemakaavoituksen 700 000 k-m² tavoitetta ei tulla saavuttamaan. Asuntotonttien luovutuksille asetetusta tavoitteesta jäädään tuntuvasti. Samoin tontinvarauksia on tehty vain vähän tavoitteeseen nähden. Uusien asuntojen aloituksia ennustetaan toteutuvan tänä vuonna 1643 asuntoa, joten asetettua tavoitetta 1750 asuntoa ei tulla saavuttamaan. Lisäksi uusien asuntojen myynti on hidastunut ja ennusteen mukaan asuntoja jää myymättä. Heikko markkinatilanne näkyy selvästi erilaisten kasvutavoitteiden toteutumisenusteissa. HITAS-järjestelmän korvaavan kohtuuhintaisen omistusasuntomallin kehitystyön jatko odottaa poliittista päätöksentekoa.

Parempaa kaupunkilaiskokemusta onnistutaan tänä vuonna kehittämään monella tavalla. Oman asuntokannan peruskorjaukset etenevät suunnitellusti ja asukkaille tarjotaan sitä kautta laadukkaampaa asumista. Työmaiden toimivuutta on parannettu. Katutöiden haittojen vähentämiseksi on mm. kehitetty yhteistoimintaa rakennuttajan ja urakoitsijoiden välillä ja päivitetty työnaikaisten liikennejärjestelyiden laatuvaatimuksia.

Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana

Kaupunkiympäristön toimialalla on käynnistetty toimintojen tarkastelu ja toimeenpano tuottavuuden parantamispotentiaalin tunnistamiseksi. Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus on siirtynyt nettobudjetointiin.

Teknisen palvelustrategian toimenpiteet etenevät myös korjausrakentamisessa. Palvelussuhdeasuntojen luopumista on tehostettu, ja tyhjien asuntojen määrä on viime kvartaalista pienentynyt noin 100 huoneistolla. Kaupungin omistamista oman toiminnan kannalta tarpeettomista tiloista luopuminen edistyy suunnitelmallisesti.

Soten erityisasumisen subventiomallin purkaminen ei toteudu tänä vuonna, mutta etenee osittain. Suurten rakennettujen kohteiden luovutusten ennustetaan toteutuvan vain osittain johtuen markkinatilanteesta. Kymp-talon tilojen käyttöä on tehostettu: tiloihin on muuttanut kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta sekä kanslian strategiasastolta yhteensä 618 henkilöä.

Toimialan hankintojen johtamista on edistetty. Vastuullisten hankintakriteerien hyödyntäminen urakkahankkeissa ja hankintarenkaissa on parantunut muun muassa hankintayhteistyön tiivistämisen myötä.

Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki

Henkilöstön saatavuuden kehittämisen toimenpiteet, mm. oppilaitosyhteistyön vahvistaminen ja työnantajakuvan kehittäminen edistyvät aikataulussaan. Työhyvinvointisuunnitelman toimeenpano on käynnissä aikataulun mukaisesti, kevään aikana toteutettiin mm. työkykyjohtamisen klinikoita esihenkilöille, toimialojen yhteinen työympäristön kehittämisryhmä aloitti toimintansa ja käynnistettiin esihenkilöiden kuormitustekijöiden kartoitus. Henkilöstön osaamisen kehittämiseen on panostettu Kymp Akatemian avulla.

Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen

Digitaalisen kaksosen kehittämistyö etenee suunnitelman mukaan. Paikkatietokeskus on aloittanut työnsä. Tietoturvan kehittämiskohteiden määrittelytyö ei etene tavoiteaikataulussa, sillä kaupunkiyhteisen hallintamallin ja Digitaalinen Helsingin palvelutuotannon linjausten määrittely on myöhässä aikataulusta, ja ne valmistuvat arvioiden mukaan vasta syksyn 2023 aikana.

Investoinnit

8 01 Kiinteä omaisuus

8 01 50 Kiinteän omaisuuden myynti

Vuonna 2023 kiinteää omaisuutta arvioidaan myytävän 85 milj. eurolla, josta kiinteän omaisuuden myyntiin kirjataan tasearvon mukaiset 4,25 milj. euroa. Erotuksena syntyvät 80,75 milj. euron myyntivoitot kirjataan tuloiksi talousarviokohtaan Kaupunkirakenne. Kaupunginhallitus on 1.4.2019 hyväksymien tontinluovutuslinjausten mukaan tontit luovutetaan ensisijaisesti vuokraamalla, ja myymällä vain erityisistä syistä. Myyntitulojen määrä on edellä mainitusta johtuen aiempia vuosia alemmalla tasolla. Lisäksi myyntitulojen toteutumiseen vaikuttavat vuonna 2023 keskeisesti rakentamisen suhdannetilanteen muuttuminen sekä rakentamishankkeiden etenemistä hidastavat kaavavalitukset.

Maanmyyntitulojen ennuste on tässä vaiheessa 50 milj. Euroa. Maanmyynnin toteuma per 30.6.2023 on noin 22 milj. euroa, josta kiinteän omaisuuden myyntiin on arvioitu kirjattavan noin 1,1 milj. euroa.

8 01 01 Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostot ja lunastukset sekä kaavoituskorvaukset, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Talousarviokohdalla Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostojen ja lunastusten sekä kaavoituskorvausten (8 01 01) perusmääräraha on 13,5 milj. euroa vuonna 2023. Määräraha pitää sisällään myös maksettavaksi tulevat vuokratonttien täydennysrakentamiskorvaukset. Kvsto on lisäksi myöntänyt 0,432 milj. euron ylitysoikeuden 1.3.2023 § 57 ja 16 milj. euron määrärahan siirron 14.6.2023 § 138. Määrärahaa on siten käytössä yhteensä 29,932 milj. euroa.

Esitetty määräraha ei sisällä maanvaihtojen, erillisten ennakoimattomien hankkeiden vaatimien (kiireellisten) maanhankintojen eikä maankäyttösopimusten maana saatavien maankäyttökorvausten ja niihin liittyvien kiinteistöjärjestelyjen vaatimia ns. teknisiä määrärahoja, joiden määrät vuositasolla suuresti vaihtelevat. Niiden osalta esitetään tapauskohtaisesti ylitysoikeuksia.

Määrärahaa on 30.6.2023 mennessä käytetty 10,5 milj. euroa. Ennustamme määrärahat käytettävän kokonaan. Kaupunki on kahdella ensimmäisellä vuosineljänneksellä tehnyt kauppoja ja päätöksiä sekä saavuttanut neuvottelutuloksia yhteensä 19 kaupasta, yhteensä 3,1 milj. euroa. Näistä vuokratonttien täydennysrakentamiseen liittyviä vuokraoikeuden kauppoja on 6 kpl, yhteensä 4,4 milj. euroa. Ne mahdollistavat yhteensä 24 000 kem2:n rakennusoikeuden vuokraamisen, joka tuo kaupungille uutta maanvuokratuloa arviolta 0,52 milj. euroa/vuosi, eli noin 12 %:n vuosituoton kauppahinnalle.

8 01 03 Esirakentaminen, täyttötöyt, rakentamiskelpoiseksi saattaminen, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

8 01 03 01 Muu esirakentaminen, alueiden käyttöönotto ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saattaminen

Muuhun esirakentamiseen on käytettävissä 17,7 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän täysimääräisesti.

Projektialueiden ulkopuolisten täydennysrakennusalueiden rakentamiskelpoiseksi saattamiseen varattua määrärahaa käytetään luomaan edellytyksiä erilaisten rakennushankkeiden toteuttamiseen. Vuosittain keskimäärin 40–70 asunto- ja toimitilatonttia sekä useita kaupungin palveluverkon kehittämiseen liittyvää tonttia saatetaan määrärahalla rakentamiskelpoiseksi. Määrärahalla toteutettavat toimenpiteet koskevat muun muassa pilaantuneiden maiden puhdistamista, johtosiirtoja, rakennusten purkuja sekä muuta esirakentamista.

Vuonna 2023 määrärahalla toteutetaan vuodelta 2022 jatkuvia hankkeita sekä niitä hankkeita, joihin on sitouduttu erilaisin sopimuksin. Lisäksi käynnistetään uusia palveluverkon kehittämiseen ja täydennysrakentamiseen liittyviä esirakennushankkeita. Merkittävimmät tiedossa olevat kohteet ovat Roihupellon kampuksen ja Laakson sairaala-alueen esirakentaminen. Lisäksi varaudutaan Keskustan terveyst- ja hyvinvointikeskuksen esirakentamisen alkamiseen. Talousarviokohdan useissa hankkeissa on aikatauluepävarmuuksia.

Määrärahaa oli talousarviossa varattu käytettäväksi 18,7 milj. euroa. Määrärahasta on siirretty 1 milj. euroa käytettäväksi talousarviokohtaan 8 01 01 (14.6.23 §123) 1 milj. euroa, joten käytettävissä on yhteensä 17,7 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 17,7 milj. euroa. Käyttöaste on 100 %.

8 02 Rakennukset

Talonrakennusinvestointeihin vuodelle 2023 on varattu yhteensä 305 miljoonaa euroa, josta uudis- ja lisärakennushankkeisiin ja niiden suunnitteluun on osoitettu 145 miljoonaa euroa sekä korjaushankkeisiin ja niiden suunnitteluun 159 miljoonaa euroa.

Investointiohjelman lisäksi kaupunki toteuttaa uudishankkeitaan myös vuokra- ja osakekohteina sekä kiinteistöyhtiömuotoisina. Merkittävimmät vuokrahankkeet ovat Metsolan ala-asteen korvaava uudisrakennus ja Luonnontiedelukio. Maatullin ala-asteen ja päiväkotit Mintun korvaava uudisrakennus, Laakson yhteissairaala, Haagan, Malmin ja Keskustan terveys ja hyvinvointikeskukset sekä Stadin ammattiopiston Roihupellon ja Myllypuron kampuksen tulevat tilat suunnitellaan rahoitettavaksi investointiohjelman ulkopuolelta.

Talonrakennusinvestointeihin vuodelle 2023 on osoitettu investointimäärärahaa 364,5 miljoonaa euroa, joka sisältää edellisenä vuonna käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnetyn ylitysoikeuden 60 milj. euroa.

Vuonna 2023 talonrakennusmäärärahaa ennustetaan käytettävän 290 milj. euroa eli 80 % budjetoidusta määrärahasta.

Investointimäärärahan käyttöennuste perustuu tehtyihin tilauksiin ja hankkeiden toteutusaikataulujen perusteella arvioituun laskutukseen. Hankkeita on käynnissä noin 260 kappaletta.

Uudis- ja lisärakennushankkeet, kylkn käytettäväksi (8 02 01)

Uudisrakentamisen pääpaino on uusien projektialueiden palvelurakennusten ja korvaavien uudisrakennusten toteuttamisessa. Talousarviovuoden 2023 merkittävimmät rakentamisvaiheissa olevat uudisrakennushankkeet ovat Pakilan koulujen ja päiväkotien allianssihanke, Kannelmäen peruskoulun ja päiväkodin Kuninkaantammen toimipisteen uudisrakennus, Pasilan peruskoulu ja päiväkotit, Oulunkylän ala-asteen laajennus, Kottbyn grundskolanin ja Helsingin kielilukion korvaava uudisrakennus, lasten päiväkodit Kaarelanraitti ja Vanhainen sekä Kontulan pelastusasema.

Suunnitteluvaiheessa on myös lukuisia merkittäviä uudisrakennushankkeita mm. Suutarilan monitoimitalo, Hernesaaren peruskoulu, Kruunuvuorenrannan keskuskoulu, päiväkotit ja liikuntatilat, Merilahden peruskoulun korvaava uudisrakennus ja Malmin sairaalan laajennus.

Vuoden 2023 määräraha on 177,6 milj. euroa, joka sisältää edellisenä vuonna käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnetyn ylitysoikeuden 32,2 milj. euroa. Uudisrakennushankkeisiin ennustetaan käytettävän 137,7 milj. euroa eli 78 % budjetoidusta määrärahasta. Uudisrakennushankkeille osoitetusta investointimäärärahasta jää käyttämättä 39,9 milj. euroa.

Määrärahaa jää käyttämättä koska Pakilanpuiston allianssihankeiden 2. vaiheen, Pasilan peruskoulun ja päiväkodin, Lpk Perhosen, Lpk Pelimannin ja Tiukun ja Kottby lågstadieskolan uudisrakennushankkeiden aloitusedellytykset eivät toteutuneet suunnitellun aikataulun mukaisesti. Kuninkaantammessa sijaitsevan Kannelmäen peruskoulun ja päiväkodin, Lpk Kaarelanraitin, Helsingin kielilukion uudishankkeiden laskutus oli vuonna 2022 arvioitua suurempi ja kuluvan vuoden käyttö jää vastaavasti pienemmäksi.

Päiväkotit Vaapukan, Puotilan ala-asteen ja Verkkosaaren päiväkodin uudisrakennushankkeet ovat valmistuneet vuonna 2022 ja hankkeiden takuuvuosille varatut ylitysoikeudet jäivät pääosin käyttämättä.

Lpk Vanhaisen Lpk Honkasuo laskutusennuste on nousut edellisen ennusteeseen verrattuna ja hankkeiden laskutusennuste vastaa hankkeille myönnettyä määrärahaa.

TA-kohta	Nimi	Sisältö	Määräraha yhteensä 2023	Arvioitu käyttö 2023	Määräraha jää käyttämättä
8020102	Helsingin kielilukio	Korvaava uudisrakennus	8,5	5,5	3
8020102	Kannelmäen peruskoulu ja päiväkoti (Kuninkaantammi)	Uudisrakennus	9,6	4,6	5
8020102	Kottby lägstadieskola	Korvaava uudisrakennus	9,2	7	2,2
8020102	Pakilanpuiston allianssi	Uudisrakennus	20	15	5
8020102	Pasilan peruskoulu ja päiväkoti	Uudisrakennus	21,9	18	3,9
8020102	Puotilan ala-aste	Uudisrakennus	3	0	3
8020102	Päiväkoti Kaarelanraitti ja luokat 1-2	Uudisrakennus	6	3	3
8020102	Päiväkoti Pelimanni ja Tiuku	Korvaava uudisrakennus	6,1	2	4,1
8020102	Päiväkoti Perhonen	Korvaava uudisrakennus	3,8	0,7	3,1
8020102	Päiväkoti Tunturi	Korvaava uudisrakennus	3	2	1
8020102	Päiväkoti Vaapukka	Korvaava uudisrakennus	3	0	3
8020102	Päiväkoti Verkkosaari	Uudisrakennus	3	1	2
8020104	Johanneksenkentän huoltorakennus	Uudisrakennus	1,5	1	0,5
8020103	Hakaniemen kauppahallin maanalaisen huoltopiha	Uudisrakennus	7	6	1
		YHTEENSÄ	86,2	50,3	39,8

Korjaushankkeet, kylkn käytettäväksi (8 02 02)

Korjausrakentamisen ohjelmoinnin lähtökohtana on kaikkien toimitilojen mutta varsinkin koulurakennusten ja päiväkotien käyttökelpoisuuden, terveellisyden ja turvallisuuden varmistaminen. Vuonna 2023 korjausrakentamisen investointitaso on 159 miljoonaa euroa. Uudisrakentamisesta 78 miljoonaa euroa on korvaavaa uudisrakentamista, eli talousarviovuonna 2023 käytetään 237 miljoonaa euroa rakennusten korjausvelan hillitsemiseen.

Talousarviovuoden 2023 merkittävimmät rakentamisvaiheessa olevat korjaushankkeet ovat Käpylän peruskoulun Väinölä-rakennuksen, Pihlajiston ala-asteen, Gymnasiet Lärkanin, Hoplaxskolanin Lokkalantien toimipisteen, Taivallahden peruskoulun, Tahvonlahden ja Kallion ala-asteen sekä Finlandiatalon perusparannukset.

Suunnitteluvaiheessa on myös lukuisia korjaushankkeita mm. Töölön kisahallin, Yrjönkadun uimahallin, Pitäjänmäen peruskoulun, päiväkodin, kirjaston ja nuorisotalon sekä Drumsö lägstadieskolanin perusparannus.

Kestävän kehityksen investointeihin on varattu 4,5 miljoonaa euroa sisältäen aurinkosähkön lisäämisen.

Kohdennettujen hankkeiden lisäksi vuodelle 2023 kohdentamattomiin korjaushankkeisiin on varattu 8 miljoonaa euroa. Määräraha käytetään välttämättömiin toiminnallisiin muutostöihin palveluverkkoa kehitettäessä ja sillä rahoitetaan lisä- ja väistötilojen investointiosuudet. Isot vuosikorjaukset ja kaikki peruskorjaukset rahoitetaan nykykäytännön mukaisesti käyttötaloudesta korjauksen ja kunnossapidon budjetista.

Korjausrakentamishankkeille osoitettu investointimääräraha on 186,9 milj. euroa, joka sisältää edellisenä vuonna käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnetyn ylitysoikeuden 27,8 milj. euroa.

Korjausrakentamishankkeisiin ennustetaan käytettävän 152,3 milj. euroa eli 81 % budjetoidusta määrärahasta.

Määräraha jää käyttämättä koska Käpylän koulun Väinölä ja Untamo rakennuksien, Hoplaxskolanin, Kannelmäen päiväkodin, Grundskolan Norsenin Cygnaeus-enhetenin ja Gymnasiet Lärkanin (Hoplaxskolan) perusparannushankkeiden aloitusedellytykset eivät toteutuneet suunnitellun aikataulun mukaisesti. Pihlajiston ala-asteen ja päiväkodin perusparannushankkeen purkutyö on käynnistynyt aikataulun mukaisesti, mutta kohteen varsinainen perusparannus alkaa vasta 2024 vuoden puolella. Tahvonlahden ala-asteen perusparannuksen valmistuminen on myöhästynyt ja kuluvan vuoden laskutus on arvioitua pienempi. Kallion ja

Tehtaankadun ala-asteen sekä Taivallahden peruskoulun perusparannuksen laskutus oli vuonna 2022 arvioitua suurempi ja kuluvan vuoden käyttö jää vastaavasti pienemmäksi.

Kestävän kehityksen ja energiainvestoinneille osoitettu investointimääräraha on nostettu 2 milj. eurolla 4,5 milj. euroon. Arvioidaan, että kuluvana vuonna saadaan hankkeita käyntiin mutta laskutus ennustetaan jäävän 1,5 milj. euroon.

Talousarvioneuvotteluissa Karstulantien väestönsuojan perusparannushankkeen aikataulua on aikaistettu neljällä vuodella, siten että hankkeen toteutus on vuonna 2023. Hankkeen suunnittelu on käynnistetty mutta toteutus siirtyy vuodelle 2024.

Niemenmäen väestönsuojan laskutusennuste on nousut edellisen ennusteeseen verrattuna ja hankkeen laskutusennuste vastaa hankkeelle myönnettyä määrärahaa.

TA-kohta	Nimi	Sisältö	Määräraha yhteensä 2023	Arvioitu käyttö 2023	Määräraha jää käyttämättä
8020202	Grundskolan Norsen Cygnaeus-enheten	Perusparannus	5,5	3	2,5
8020202	Gymnasiet Lärkan/Hoplaxskolan	Perusparannus	6,4	5	1,4
8020202	Hoplaxskolan	Perusparannus ja laajennus	13,2	7,2	6
8020202	Kallion ala-aste	Perusparannus	16,7	12	4,7
8020202	Kannelmäen päiväkoti	Perusparannus	2	0,5	1,5
8020203	Karstulantien väestönsuoja	Perusparannus	3	1	2
8020206	Kestävän kehityksen ja energiainvestoinnit	Perusparannus	4,5	3	1,5
8020202	Käpylän koulun Untamo-rakennus	Perusparannus	4,8	0,5	4,3
8020202	Käpylän koulun Väinölä-rakennus	Perusparannus	15,2	9	6,2
8020202	Pihlajiston ala-aste ja päiväkoti	Perusparannus	3	1,5	1,5
8020202	Tahvonlahden ala-aste	Perusparannus	8,8	5,1	3,7
8020202	Taivallahden peruskoulu	Perusparannus	17,5	10,5	7
8020202	Tehtaankadun ala-aste	Perusparannus	4	1,7	2,3
		YHTEENSÄ	109,2	64,6	44,6

Hankkeille osoitetuista käyttämättä jäävistä määrärahoista 10 milj. euroa ohjelmoidaan kohdentamattomille korjaushankkeille.

Korjausrakentamismäärärahan kohdentamattomien korjaustöiden 8 milj. euroa ja uudelleen ohjelmoiduista määrärahoista 10 milj. euroa, yhteensä 18 milj. euroa käytetään välttämättömiin toiminnallisiin muutostöihin palveluverkkoa kehitettäessä ja sillä rahoitetaan lisä- ja väistötilojen investointiosuudet.

8 03 Kadut ja liikenneväylät

Katuihin ja liikenneväyliin on käytettävissä TA-muutosten jälkeen yhteensä 91,8 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 90,0 milj. euroa. Käyttöaste on 98 %.

8 03 01 Uudisrakentaminen, perusparantaminen ja muut investoinnit, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Talousarviokohdalla on käytettävissä 84,9 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 6,0 milj. euroa, yhteensä 90,9 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 89,1 milj. euroa. Käyttöaste on 98 %

8 03 01 01 Uudisrakentaminen

Katujen uudisrakentamiseen on käytettävissä 16,3 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 4,6 milj. euroa, yhteensä 20,9 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 20,9 milj. euroa. Käyttöaste on 100 %.

Uudisrakentamisen määräraha käytetään asuntotuotannon edellyttämien katujen rakentamiseen suurpiirien alueella. Merkittäviä uudisrakentamiskohteita vuonna 2023 ovat mm. Raide-Jokerin varren täydennysrakentamisalueet, Hiekkarannantie Taivallahdessa, Työnjohtajankadun kortteleiden alue Herttoniemessä sekä Kauppamyllyntien ympäristö Roihupellossa. Uudisrakentaminen sisältää myös tarvittavat katujen ulkovalaistus- ja liikennevaloinvestoinnit.

8 03 01 02 Perusparantaminen ja liikennejärjestelyt

Katujen perusparantamiseen ja liikennejärjestelyihin on käytettävissä 61,3 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 1,4 milj. euroa, yhteensä 62,7 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 63,6 milj. euroa. Käyttöaste on 101 %.

Merkittävimpiä **katujen peruskorjaushankkeita** ovat vuonna 2020 käynnistynyt Suomenlinnan katujen peruskorjaus ja vuonna 2022 aloitettu Maatullinkujan peruskorjaus Tapulikaupungissa sekä Havis Amandan altaan peruskorjaus.

Ulkovalaistuksen peruskorjaus ja liikennevalojen sekä muun telematiikan uusinta on osa katujen peruskorjausta. Määrärahalla saneerataan ulkovalaistusverkkoa ja liikennevaloja pääsääntöisesti osana yhteiskaivuja, kun sähkö- ja televerkostoja uudistetaan. Lisäksi vanhoja ulkovalaisimia vaihdetaan LED-valaisimiksi joko hankkeiden peruskorjauksen yhteydessä tai erillisinä valaisinvaihtohankkeina. Vanhojen purkauslamppujen poistuminen markkinoilta vuonna 2027 edellyttää LED-valaisinsaneerauksen määrätietoista edistämistä, ja aiemmasta noin 3 000 valaisimen vuosisaneerauksesta siirrytään noin 10 000 valaisimen vuosisaneeraukseen. Telematiikan peruskorjaus keskittyy vanhan kuparisen liikennevaloja palvelevan tietoliikenneverkon uusintaan valokuiduksi. Hanke on aloitettu vuonna 2019.

Siltojen ja muiden erikoisrakenteiden (ranta- ja tukimuurit, portaat, meluesteet) määrärahalla jatketaan vuonna 2022 käynnistynyttä Rajasaarensillan uusimista, peruskorjataan Viikin ramppisiltoja ja Talkootien ylikulkusilta sekä tehdään taitorakenteiden vauriokorjauksia. Määrärahalla jatketaan lisäksi Kulosaaren sillan suunnittelua. Mannerheimintien sillan uusiminen on osa Mannerheimintien peruskorjausrakkaa, jonka rahoitus kohdistuu jalankulun ja pyöräilyn väylien talousarviokohdalle.

Uudelleenpäällystys kohdistetaan vuosittain tehtävän päällystysohjelman perusteella eniten kuormitetuille pää- ja kokoojakaduille. Myös huonokuntoisten jalkakäytävien sekä jalankulun ja pyöräilyn väylien päällysteitä uusitaan osana strategianmukaisen kävelyn ja pyöräliikenteen kulkumuoto-osuutta kasvattamisen tavoitetta. Bitumin hinnannousun johdosta on uudelleenpäällystämiseen osoitettu 0,5 milj. euroa budjetoitua enemmän.

Joukkoliikenteen kehittämisen määrärahalla jatketaan Ruskeasuon tulevaan raitiovaunuvarikkoon liittyvien katujärjestelyiden toteuttamista Nauvontiellä, viimeistellään Rosina Heikelin aukion raitiotien kääntöpaikan urakka sekä tehdään runkolinjojen pysäkkiparannuksia.

Liikennejärjestelyhankkeet kohdistetaan erityisesti turvallisuutta edistäviin liittymä-, risteys- ja kaistajärjestelyihin, jotka tukevat myös joukko- ja muun liikenteen sujuvuutta. Vuonna 2020 aloitettua automaattisten nopeusvalvontapisteiden asennusta kaduille jatketaan. Tapaninvainiontien ja Karhusuontien sekä Karhusuontien ja Pukinmäenkaaren liittymien perusparantaminen käynnistyy. Liikennejärjestelyhankkeina toteutetaan myös väliaikaisia keskustan kävelyn ja oleilun kehittämisen toimenpiteitä sekä käynnistetään 15 pysäköintipaikan muuttaminen viherrakenteeksi kantakaupungin alueella. Liikennejärjestelyhankkeiden ennustetaan etenevän suunnitellusti.

Pyöräilyn ja jalankulun suurimmat investoinnit kohdistuvat Mannerheimintie välillä Postikatu Runeberginkatu, Kansalaistori-Kaisaniemi pääradan alikulkukäytävän (Kaisantunneli), Itäbaanan jatkon –urakoihin sekä pyöräilyn ja jalankulun liikennejärjestelyihin läntisen ja itäisen kantakaupungin alueella. Lisäksi määrärahalta toteutetaan Raide-Jokerin varrella jalankulkua ja pyöräilyä parantavia hankkeita, jatketaan vuonna 2022 alkanutta Katariina Saksilaisen kadun rakentamista ja aloitetaan Hämeentien peruskorjaus välillä Kustaa Vaasan tie Annalantie. Mannerheimintien urakkahinta on suunnitteluvaiheen kustannusarviota korkeampi nostoen hankkeen vuosittaista määrärahatarvetta vuosina 2023–25. Koulun pihojen pyöräpysäköinnin kehittämisen toteutus siirtyy vuodelle 2024.

8 03 01 03 Muut investoinnit

Muut investoinnit ovat kadunpidon tukipalvelujen tai muita yleisten alueiden vaatimia investointeja. Muihin investointeihin on talousarviossa vuodelle 2023 varattu määrärahaa 7,3 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 4,6 milj. euroa. Käyttöaste on 63 %.

Täytemaan vastaanottoaikojen määräraha käytetään kaivumaiden hyödyntämishojelman mukaisesti maa-ainesten hyötykäyttö- ja vastaanottoaikojen toteuttamiseen. Muut investoinnit ovat kadunpidon tukipalvelujen tai muita yleisten alueiden vaatimia investointeja. Täytemaan vastaanottoaikojen määräraha käytetään kaivumaiden hyödyntämishojelman mukaisesti maa-ainesten hyötykäyttö- ja vastaanottoaikojen toteuttamiseen.

Lumenvastaanottoaikojen ja hiekkasiilojen investointimäärärahalla järjestetään lumenvastaanotto toiminnan kapasiteetti vastaamaan Helsingin kaduilta tulevaa lumen hävitystarvetta kaupungin toimivuuden turvaamiseksi talviaikana, varmistetaan tarvittava määrä lumen vastaanottoaikoja sekä innovoidaan lumen lähivastaanottojärjestelyjä. Lisäksi kehitetään nykyisten hiekoitussepin varastosilojen ja suolavarastojen perusparannuksia kaupungin eri osissa.

Yleiset käymälät määrärahalta viimeistellään Ursininkallion city-wc sekä käynnistetään Kaivopuisto II:n toteutus.

Ranta-alueiden kunnostuksen määrärahalta suunnitellaan Kirkonkylänkosken padon purkamisen ja Jakomäen hiekkakuoppien rakentaminen yhteistyössä Vantaan kaupungin kanssa sekä jatketaan hulevesien viivytysratkaisujen suunnittelua Mustapuron varrelle. Idän rantareitin perusparannus välillä Reginankuja Vanhakylä ja Kauppatorin tulvasuojeluhanke käynnistyvät.

8 03 03 Yhteishankkeet Väyläviraston kanssa, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Yhteishankkeisiin Väyläviraston kanssa on käytettävissä 0,9 milj. euroa, joka ennustetaan käytettävän täysimääräisesti.

Kaupungin kustannusosuutta väyläviraston yhteishankkeissa koskeva määräraha sisältää valtion maanteihin liittyvät liikennejärjestely- ja meluntorjuntahankkeet kaupungin alueella. Yhteishankkeiden toteutus on sidoksissa hankkeiden valtion osuuden rahoitukseen valtion tulo- ja menoarviossa lukuun ottamatta niitä kaupungin maankäytön kehittämisestä aiheutuvia hankkeita, jotka kaupunki rahoittaa kokonaan. Yhteishankkeet Väyläviraston kanssa edistävät kaupungin toimivuutta, asuntotuotantoa ja kaupungin liikennejärjestelmää strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Vuoden 2023 hankkeita ovat Lahdenväylän ylittävän Ilmasillan rakennussuunnittelu, Koivusaaren eritasoliittymän tie- ja katusuunnittelu, Turunväylän ja Huopalahdentien liittymän tiesuunnittelu sekä muita pienempiä yhteissuunnitteluhankkeita, joiden toteutus on mahdollista käynnistää taloussuunnitelmakaudella.

8 04 Puistot ja liikunta-alueet

8 04 01 Puistot ja liikunta-alueet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Puisto- ja liikunta-aluehankkeisiin on käytettävissä 31,4 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 5,0 milj. euroa, yhteensä 36,4 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 34,0 milj. euroa. Käyttöaste on 93 %.

Toimintasuunnitelma on laadittu kaupunkiympäristön toimialan sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluluiden hanketarpeisiin perustuen. Liikunta-alueinvestoinneissa peruskorjaus- ja uusien investointikohteiden tarvemäärityksen tekee liikunta-alueomaisuutta hallinnoiva ja ylläpitävä kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala.

Puistomäärärahan kasvu haastaa organisaatiota määrärahojen täysimääräisessä käytössä, ja henkilöresurssit niin suunnittelussa, rakennuttamisessa kuin urakoinnissa ovat rajoittava tekijä määrärahan täysimääräiseen käyttöön.

Toimintaa kehitetään yhdessä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan kanssa ja puistohankkeita mm. kilpailutetaan aiempaa enemmän. Vuoden 2023 kilpailutettavia puistohankkeita ovat Sibeliuksenpuisto, Kaisaniemenpuisto, Longinojanpuisto sekä leikkipuistot Vähätupa, Maasälkä, Filpus ja Maunula.

8 04 01 01 Uudet puistot ja puistojen peruskorjaus

Uusiin puistoihin ja puistojen peruskorjaukseen on käytettävissä 16,8 milj. euroa sisältäen luonnonsuojelualueet, joihin on osoitettu 1,0 milj. euroa. Lisäksi käytettävissä on vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 1,0 milj. euroa, yhteensä 17,8 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 18,0 milj. euroa. Käyttöaste on 101 %.

Vuonna 2022 käynnistyneitä ja vuonna 2023 jatkuvia hankkeita ovat Ruoholahdenpuiston leikkipaikan ja pelikentän peruskorjaus, Haaganpuron alajuoksun kunnostaminen, Kaisaniemenpuiston peruskorjaus, Kiertotähden viljelypalsta-alueen ja Tervapääskynpuiston peruskorjaus. Lisäksi jatketaan Puistolan Suuntimopuiston ja Viikinmäen Maarianmaanpuiston rakentamista.

Puistojen uudisrakentaminen keskittyy asuntotuotantokohteiden puistopalveluhankkeisiin, jotta asukkaiden palvelutaso saataisiin pidetyksi riittävänä ja tasapuolisena. Uudiskohteista kuntoporrashankkeen 2020–2030 mukaisten kohteiden toteuttamista jatketaan sekä Vaasanpuistikon peruskorjaus alkaa. Sigurd Frosteruksen puiston puistosuunnitelmasta tehdyn valituksen takia hanke ei pääse käynnistymään suunnitellusti. Hankkeelta vapautuvaa rahoitusta suunnataan Leikkipuisto Sepän peruskorjaukseen Tehtaanpuistossa.

Merkittävimmät **puistojen peruskorjaushankkeet** ovat Kaisaniemenpuiston peruskorjauksen seuraava vaihe ja Sibeliuksenpuiston peruskorjauksen ensimmäinen vaihe. Peruskorjattavia leikkipuistoja ovat leikkipuisto Vähätupa Konalassa, leikkipuisto Ruoholahti, leikkipuisto Rusthollari Puotilassa, Roihuvuoren aluepuisto, leikkipuisto Maunula, leikkipuisto Maasälkä Pihlajamässä ja leikkipuisto Seppä Punavuorella. Merkittävimpiä puistojen ulkovalaistuksen peruskorjaushankkeita ovat Tähtitornin vuoren ja Ullanpuistikon sekä Munkkivuoren puistoreittien ulkovalaistuksen peruskorjaus. Leikkipuistojen toteutusta on jouduttu vaiheistamaan resurssipulan vuoksi, jolloin osa kustannuksista siirtyy vuodelle 2024.

Luonnonsuojelualueinvestoinnit kohdistuvat nykyisten luonnonsuojelualueiden käyttöpaineiden haittojen ehkäisemiseen kuten opasteisiin, luontopolkujen kunnostuksiin ja uusiin rakenteisiin. Investoinneilla mahdollistetaan myös luonnonhoidon toteuttamiseen liittyvien rakenteiden rakentaminen, kuten laiduntamisen vaatimia aitauksia sekä uusien luonnonsuojelualueiden palveluiden ja rajamerkkien toteuttamista. Määrärahaa luonnonsuojelualueinvestointeihin ennustetaan käytettävän noin 1,0 milj. euroa.

Vuonna 2023 investoinneilla saatetaan loppuun Vanhankaupungin-Viikin alueen luontopalvelurakenteiden täydentäminen, Haltialan metsän polkuverkosto ja opastus rakennetaan loppuun sekä toteutetaan Uutelan uusien luonnonsuojelualueiden opasteet ja tarvittavat rakenteet.

Merellisen Helsingin strategiaa edistäviä puistohankkeita vuonna 2023 ovat mm. Vasikkasaaren puistosuunnittelu sekä raitti- ja vesihuoltoverkoston suunnittelu ja Lauttasaaren rantareitin opastus. Liikuntapaikoista ja ulkoilualueista merellisen Helsingin strategiaa tukevia hankkeita ovat mm. laitureiden uusimiset. Merellisen Helsingin kohteet ja niiden rahoitus sijoittuvat osin myös muille talousarviokohdille. Muille talousarviokohdille sijoitettavia merellisen Helsingin hankkeita ovat muun muassa Idän opastettua rantareittiä koskevat rakenteelliset korjaukset.

8 04 01 02 Liikuntapaikat ja ulkoilualueet

Liikuntapaikkoihin ja ulkoilualueisiin on käytettävissä 14,6 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 4,0 milj. euroa, yhteensä 18,6 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 16,0 milj. euroa. Käyttöaste on 86 %.

Määrärahaa toteutetaan muun muassa vuonna 2022 käynnistynyt Johanneksenpuiston tekojäräta ja Keskuspuiston opastuksen parantaminen sekä käynnistetään Pirkkolan yleisurheilukentän ja Herttoniemen liikuntapuiston perusparantaminen. Lisäksi jatketaan tekonurmikenttien, ulkokuntoilupisteiden ja lähiliikuntapaikkojen peruskorjauksia sekä varaudutaan merellisen strategian saaristoinvestointeihin.

8 05 Irtaimen omaisuuden perushankinta

Talousarvioehdotuksessa on käytettävissä vuodelle 2023 irtaimen omaisuuden määrärahaa tietotekniikkahankinnoille 4,489 milj. euroa ja muihin investointeihin 0,137 milj. euroa. Lisäksi on käytettävissä ylitysoikeutta 2,7 milj. euroa. Kokonaismääräraha 7,326 milj. euroa, josta tietotekniikkahankinnat 6,789 milj. euroa ja muuta hankinnat 0,537 milj. euroa.

Irtaimen omaisuuden perushankinnat arvioidaan toteutuvan 5,8 milj. euroa. ICT-irtaimen budjetista toteutuu 5,4 milj. Euroa ja budjetista säästyisi arviolta 1,4 milj. Euroa. Muun irtaimen hankinnat toteutuvat 0,4 milj. Euroon ja muun irtaimen budjetista säästyisi 0,1 milj. Euroa.

Tietotekniikkahankkeiden määräraha on priorisoitu jo aiemmin käynnissä olevien projektien jatkuvuuden takaamiseksi ja Kympprojektimallin mukaisen P2 päätöspisteen saavuttaneille projekteille sekä jatkuvuuden kannalta kriittisiin hankkeisiin, lainsäädännön vaatimiin muutoksiin ja valtakunnallisiin kehittämishankkeisiin.

Kaupunkiyhteisen Platta-alustan tietosuojavaatimusten toteuttamisesta johtuneista viivästyksistä ei ole päästy julkaisemaan tuotantoon sinne kehitettyjä järjestelmiä ja tästä syystä sähköiseen asiointiin liittyvien projektien kustannukset ovat siirtyneet tai siirtyvät osin seuraavalle vuodelle.

Moni ICT-projekti ja kehittämisen tarve viivästyy, koska toimialan henkilöstöresurssit eivät ole riittävät osin vanhentuneiden tietoteknisten ratkaisujen uudistamiseen toimintaympäristön vaatimusten mukaiseksi. Käyttökävyudeltaan vanhentuneista ja manuaaliseen työhön nojaavista järjestelmistä kärsivät sekä työn tuottavuus, työhyvinvointi että asiakaskokemus. Lisäksi lakisääteisten vaatimusten noudattamisessa ei olla saavutettu täyttä kattavuutta koko laajaan yli 200 järjestelmän salkkuun, ja sanktio- ja mainehaitan riski on olemassa. Näiden epäkohtien korjaamiseksi ICT-irtaimesta on suunniteltu siirrettävän 1Me vuonna 2024 Kaupunkirakenne brutto TA-kohdalle käyttömenoihin, uuden vakituisen henkilöstön palkkaamiseen ICT-kehittämiseen n. 12 HTV:n verran. Lisäksi toimialalla määritellään vuoden 23 loppuun mennessä digitalisaation hyödyntämisen painopisteet, jotta toimiala saavuttaisi kaupunkistrategian mukaiset tavoitteensa ja varautuisi toiminta- ja sääntely-ympäristön muutoksiin.

Sidotut määrärahat toteutuvat arviota pienempinä, koska niistä vähennetään toimittajien viivästyksistä johtuvia sanktiomaksuja.

8 06 Arvopaperit

Hitas-osakkeiden hankkimiseen on talousarviossa osoitettu kaupunkiympäristölautakunnan käyttöön 1,0 milj. euroa. Hitas-osakkeita tullaan vuonna 2023 ostamaan 12 kpl ja arvio toteumasta on 1,0 milj. euroa.

8 07 Muu pääomatalous

Vuonna 2023 kiinteistöjä ja osakehuoneistoja arvioidaan myytävän 90 milj. eurolla, josta muuhun pääomatalouteen kirjataan tasearvon mukaiset 60 milj. euroa. Erotuksena syntyvät myyntivoitot kirjataan talousarviokohtaan kaupunkirakenne. Kesäkuun loppuun mennessä toteutuneet myynnit: osakkeet 14,8 milj. euroa, kiinteistöt ja rakennukset yhteensä 3,65 milj. euroa.

Myytävät kohteet ovat pääosin pienrakennuksia tai kohteita, joissa palvelutuotanto on loppunut. Myyntikohteiden valinnan lähtökohtana on korjausvelan ja korjaustarpeen sekä ylläpitokustannusten pienentäminen ottaen huomioon myös kohteista mahdollisesti saatavat vuokraustuotot.

Väestönsuojakorvauksia arvioidaan perittävän 0,1 milj. euroa.

8 08 Projektialueiden infrarakentaminen, Khn käytettäväksi

Projektialueiden infrarakentamiseen on TA-muutosten jälkeen käytettävissä yhteensä 130,7 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 104,4 milj. euroa. Käyttöaste on 80 %.

8 08 01 Projektialueiden esirakentaminen, täyttötöyt, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Projektialueiden esirakentamiseen on käytettävissä 46,4 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 3,2 milj. euroa, yhteensä 49,6 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 39,9 milj. euroa. Käyttöaste on 80 %.

Projektialueiden infrarakentamisen esirakentaminen –alakohtaan on yhdistetty kaikkien aluerakentamisprojektien (Länsisatama, Kalasatama, Kruunuvuodenranta, Kuninkaankolmio, Pasila, Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen, Malmi) esirakentamisen talousarviomäärärahat.

Määrärahat on osoitettu kaupunginhallituksen käytettäväksi, ja kaupunginhallitus myöntää tarvittavan rahoituksen erillisellä päätöksellä toimialan käyttöön tiedossa olevan investointitarpeen mukaisesti.

Länsisataman määrärahalta jatketaan alueen jatkorakentamisen edellyttämää esirakentamista, pudotustiivistys-, meritäyttö-, ruoppaus- ja painopengertöitä pääosin Ahdinaltaan ja Melkinlaiturin alueilla. Telakkarannassa jatkuu kuivatelakka-altaan korjausurakka vuodelta 2022. Pilaantuneen maan puhdistus- ja tutkimustöitä tehdään alueen katu- ja puistorakentamisurakoiden yhteydessä. Lisäksi laaditaan alueen jatkorakentamista palvelevia yleis- ja esirakentamissuunnitelmia, vesilupahakemuksia ja teetetään pohjatutkimuksia ja mittaus- ja seurantatöitä. Mittaus- ja seurantatöissä pääpaino on Atlantinsillan ja Ahdinaltaan ranta-alueiden siirtymien seuranta. Kaikkia Helsingin kaupungin rakentamisurakoita palveleva massojen välivarastointitoiminta ja pilaantuneiden maiden käsittely ja massojen käsittelyalueen rakentaminen projektialueella jatkuu Hernesaassa.

Hernesaaren asemakaava kumottiin KHO:ssa toukokuussa 2022. Hernesaassa vuonna 2022 aloitetut esirakentamistoimenpiteet tehdään loppuun, sekä maa- ja vesialueella esirakentamistöitä tehdään massojen käsittelyyn liittyen. Ennustevaiheessa ei vielä ollut saatu käynnistettävistä esirakentamisurakoista tarjouksia, joka luo epävarmuutta ennusteeseen. Esirakentamisen määrärahaa ennustetaan käytettävän 10,2 milj. euroa.

Kalasataman määräraha mahdollistaa Hermanninrannan palvelurakentamisen ja asuntotuotannon aloittamisen vuosina 2025 ja 2026 sekä Nihdin alueen asuntorakentamisen jatkumisen. Suvilahden tapahtuma-alueen ja tapahtumakorttelin asemakaavasta on valittu, joka siirtänee hanketta vuodelta eteenpäin. Esirakentamisen määrärahaa ennustetaan käytettävän 7,9 milj. euroa.

Kruunuvuorenrannassa jatketaan Kruunuvuoren ja Koirasaarten esirakentamista ja käynnistetään Stansvikinkallion sekä keskus- ja palvelukortteleiden esirakentaminen. Lisäksi määrärahaa käytetään kiviaineksen välivarastointitoimintaan, joka jatkuu alueen eteläkärjessä Koirasaarilla. Stansvikinkallion louhintatyöt viivästyvät. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 6,9 milj. euroa.

Pasilan projektialueella tehdään tulevien asunto- ja toimitilahankkeiden esirakentamiseen liittyviä pohjatutkimuksia ja pilaantuneiden maiden selvityksiä. Eteläisen Postipuiston esirakentamistyöt aloitetaan 0-vaiheen valmistelevilla töillä ja niihin liittyvillä pima-kunnostuksilla. Eteläisen Postipuiston asemakaavamuutoksen lainvoimaistumisen viivästymisen takia alueen esirakentamistöiden määrä on jäämässä odotettua pienemmäksi. Ratapihakortteleissa jatketaan pohjanvahvistusten rakentamista ja suunnitellaan yhteiskäyttötunnelin edellyttämiä muutoksia. Esirakentamisen määrärahaa ennustetaan käytettävän 2,0 milj. euroa.

Kuninkaankolmion määrärahalta on toteutettu Ellen Thesleffin puiston ja Paetitlammen esirakentaminen valmiiksi Kuninkaantammen Lammenrannan kaava-alueella. Honkasuon vuonna 2022 alkanut länsiosan kaava-alueen alueellinen esirakentaminen jatkuu ja saadaan päätökseen 2023 aikana. Määrärahassa on varauduttu Pitkäkoskentie varrella olevien kahden rakennusten purkamiseen vuonna 2023. Esirakentamisen määrärahaa ennustetaan käytettävän 2,4 milj. euroa.

Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen määrärahalta toteutetaan uusien projektialueiden hankkeita, joilla ei vielä ole omaa talousarviokohtaa. Koivusaaren ruoppausten ja täyttöjen aloitukseen varaudutaan vuodesta 2026 alkaen. Läntisen bulevardikaupungin suunnittelu on käynnissä. Haagan terveys- ja hyvinvointikeskuksen edellyttämiä johtosiirtoja suunnitellaan ja toteutetaan taloussuunnitelmakaudella. Läntisen bulevardikaupungin maankäytön toteuttamisen edellyttämiin sähkönsiirtoratkaisuihin valmistaudutaan. Esirakentamisen määrärahaa ennustetaan käytettävän 0,9 milj. euroa.

Malmin määrärahalta toteutetaan Nallenrinteen ja Lentoasemankortteleiden esirakentamiseen ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saamiseen liittyviä kokonaisuuksia Malmin kentän alueella. Vuonna 2022 alkanut maakaasun runkoputken siirtotyö ja uuden rakentamislogistiikkaa ja tapahtumakäyttö palvelevan ajoyhteyden rakentaminen jatkuvat vuodelle 2023. Määrärahalta edistetään maamassojen kierrätyskentän suunnittelua ja rakentamista sekä esirakentamisen koerakenteiden toteutusta. Lisäksi suunnitellaan ja toteutetaan erilaisia väliaikaiskäyttöä palvelevia toimintoja, laaditaan koko alueen rakentamista palvelevia suunnitelmia ja pohjatutkimuksia sekä tehdään seuranta-alueen vedenlaadusta. Malmin tilapäinen lumenvastaanottoaikaan poikkeamispäätöksestä on valittu Helsingin hallinto-oikeuteen, ja toteutus siirtyy 1–2 vuodelta eteenpäin. Tilapäisen lumenvastaanottoaikaan rakentamisen viivästyminen estää nykyisen lumenvastaanottoaikaan käytöstä

poistamisen ja alueellisen esirakentamisen käynnistymisen. Esirakentamisen määrärahaa ennustetaan käytettävän 9,6 milj. euroa.

8 08 02 Projektialueiden kadut, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Kamppi-Töölönlahden, Länsisataman, Kalasataman, Kruunuvuorenrannan, Pasilan, Kuninkaankolmion, Malmin sekä uusien projektialueiden katuihin on käytettävissä TA-muutosten jälkeen yhteensä 73,3 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 56,0 milj. euroa. Käyttöaste on 76 %.

Määrärahat on osoitettu kaupunginhallituksen käyttöön ja kaupunginhallitus myöntää tarvittavan rahoituksen erillisellä päätöksellä toimialan käyttöön tiedossa olevan investointitarpeen mukaisesti.

Kamppi-Töölönlahden määrärahalla mahdollistetaan alueen rantaraittien suunnittelun jatkuminen. Karamzininrannan suunnittelun käynnistymistä siirretään vuodelle 2024 ohjaten siitä vapautuvat suunnitteluressurit toisaalle. Suunnittelun siirto on toteutettavissa, sillä Pikku Finlandia on säilymässä kadulla vielä vuoden 2025, mikä siirtää katutöiden käynnistymisen vuodelle 2026. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 0,2 milj. euroa.

Länsisataman projektialueeseen sisältyvät Ruoholahden, Telakkarannan ja Jätkäsaaren alueen katualueiden toteuttaminen. Vuonna 2023 katujen rakentamisessa pääpainopisteet ovat Melkin- ja Saukonlaiturin alueilla sekä Telakkarannassa. Liikenneturvallisuutta lisäävä kevyenliikenteen sillan urakka yli Länsisatamankadun jatkuu. Saukonlaiturin alueella toteutetaan rantarakenteita ja jatketaan Saukonkanavan rakentamista myös vuonna 2022 alkaneella urakkaosuudella. Käynnistyvä Saukonkanavan ja Saukonlaiturin urakka jatkuu vuonna 2024. Melkinlaiturin alueella jatketaan vuonna 2022 käynnistynyttä I-urakkavaihetta ja käynnistetään urakan II-vaihe. Tahitinkadun korttelin kaduille rakennetaan raitiotien kääntölenkki. Hyväntoivonpuiston pohjoisosaan toteutetaan katujen päätyosien portit. Telakkarannassa käynnistetään valmistuvien asuntokortteleiden edustan ranta-alueen rantamuurien ja katujen rakentaminen, sekä viimeistelyn urakkakokonaisuus, jossa kunnostetaan myös satamanosturit. Urakka jatkuu vuonna 2024. Ruoholahdessa rakennetaan Tanssintalon viereinen Tallberginkadun muutosurakka samanaikaisesti talohankkeen kanssa. Katujen viimeistelyjä toteutetaan asuntotuotantokohteiden mahdollistamassa laajuudessa. Lisäksi toteutetaan väliaikaisia kulkuyhteyksiä eri tarpeita varten keskeneräisillä alueilla ja laaditaan suunnitelmia palvelemaan jatkorakentamista ja käynnissä olevia työmaita. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 22,3 milj. euroa.

Kalasataman projektialueen määrärahaan sisältyvät Nihdin eteläosan katujen rakentaminen sekä Verkkoosaaren eteläosan katujen, Työpajanpihan ja Tukutorinruujan katujen pintarakenteet. Pintarakenneurakassa rakennetaan myös uusi jalankulun ja pyöräliikenteen silta Verkkoosaarenkanavan yli. Lisäksi parannetaan Työpajankadun risteysalueiden liikenneturvallisuutta. Suvilahden tapahtumakorttelissa sijaitsevan Kaasutehtaankadun suunnittelu on käynnissä, mutta toteutus viivästyy asemakaavasta tehdyn valituksen takia. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 7,1 milj. euroa.

Kruunuvuorenrannan projektialueen määrärahaan sisältyvät Kruunuvuorenrannan kadut sekä Yliskylän ja Herttoniemen alueen Itäväylän yhteyteen liittyvät kadut. Stansvikinkallion reunustan katujen ja Koirasaaren katujen urakka alkavat syksyllä. Laajasalontien katu-urakassa ollut lisätöitä. Herttoniemessä Linnanrakentajantien pohjoisosan sekä Itäväylän ylittävän sillan rakentamisen aloittaminen siirtyy vuodelta 2023 vuodelle 2024. Linnanrakentajantien eteläosan sekä siihen liittyvien katujen Abraham Wetterin tien ja Johan Sederholmin tien suunnittelu on keskeytetty poliittisista syistä ennen katusuunnitelmien päätöksentekoa. Pääkadun moottoriajoneuvoliikenteen (joukkoliikenne ja muu pääkatuliikenne) toimivuuden varmistamiseksi esitettyjen ajokaistajärjestelyiden hyväksyttävyyden on päättäjien taholta kyseenalaistettu HNH-tavoitteiden vuoksi. Kyseisen osuuden jatkosuunnittelu odottaa mm. katutilan mitoitusohjeiden päivittämistä. Suunnittelu käynnistetään uudelleen aikaisintaan keväällä 2024. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 7,7 milj. euroa.

Pasilan projektialueella on jatkettu Veturitien ja Ratapihakortteleiden pohjoisten katuosien rakennustöitä. Pohjoisessa Postipuistossa on käynnissä ensimmäinen laaja viimeistelytyöurakka ja Metsäläntien urakka. Eteläisessä Postipuistossa aloitetaan 0-vaiheen valmistelevat katu- ja kunnallistekniset työt. Eteläisen Postipuiston asemakaavamuutoksen lainvoimaistumisen viivästymisestä johtuen tänä vuonna ei voida aloittaa 1-vaiheen rakennustöitä ja alueen katu- ja kunnallisteknisten töiden määrä on jäämässä ennakoitua pienemmäksi. Konepajalla jatketaan kunnallistekniikan verkoston uudistamista ja kulkuyhteyksien viimeistelyjä talonrakennustöiden mahdollistamissa rajoissa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 12,9 milj. euroa.

Kuninkaankolmion määrärahalla toteutetaan Kuninkaantammen ja Honkasuon katuja. Suunnitelmakauden 2023–25 katurakentamisella luodaan edellytykset asuntorakentamisen käynnistämiseksi Kuninkaantammentien

ympäristön kaava-alueella sekä Honkasuon länsiosassa. Kuninkaantammen ja Honkasuon katualueiden viimeistely jatkuu koko suunnitelmakauden ajan asuntotuotannon mahdollistaman aikataulun mukaan. Honkasuolla valmistuvien asuntotonttien asemakaavan mukaisten kulkuyhteyksien luomiseksi Haapaperhosentien ja Leirikujan viimeistelytyöt on suoritettava 2023 aikana. Valmistuvan päiväkodin liikenteen turvaamiseksi tontin ympärillä olevat alueet viimeistellään päiväkodin toiminnan käynnistymisen johdosta 2023. Perhosenkierron viimeistelytyöt jatkuvat 2023 ajoneuvoliikenteen selkeyttämisen ja jalankulun turvaamiseksi. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 2,4 milj. euroa.

Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen määrärahalla toteutetaan pääosin suunnitteluhankkeita, joilla ei vielä ole omaa talousarviokohtaa. Koivusaaren katusuunnittelu käynnistyy vuonna 2023. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 1,2 milj. euroa.

Malmin määrärahalla suunnitellaan katuja Nallenrinteen, Lentoasemankortteleiden ja Lahdenväylän eritasoliittymän kaava-alueilla asuntotuotannon edellytysten luomiseksi. Katurakentaminen käynnistetään Nallenrinteen kaava-alueella. Lisäksi toteutetaan tarpeen mukaan erilaisia väliaikaisia reitti yhteyksiä ja niiden valaistusta. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 2,2 milj. euroa.

8 08 03 Projektialueiden puistot ja liikunta-alueet, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Kamppi-Töölönlahden puistoihin, Länsisataman, Kalasataman, Kruunuvuorenrannan, Pasilan, Kuninkaankolmion, Malmin sekä uusien projektialueiden puistoihin ja liikunta-alueisiin on käytettävissä yhteensä 7,8 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 8,5 milj. euroa. Käyttöaste on 109 %.

Määrärahat on osoitettu kaupunginhallituksen käyttöön ja kaupunginhallitus myöntää tarvittavan rahoituksen erillisellä päätöksellä toimialan käyttöön tiedossa olevan investointitarpeen mukaisesti.

Länsisataman puistot ja liikunta-alueet -määrärahalla jatketaan vuonna 2023 Hyväntoivonpuiston eteläosan toteutusta. Lisäksi laaditaan Naurunpuiston suunnitelmia. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 1,2 milj. euroa.

Kalasataman puistot -määrärahalla toteutetaan Kalasatamanpuiston rakentamaton osa ja rakennetaan Loviseholminpuisto valmiiksi sekä suunnitellaan Kertosäkeenpuistoa ja Iskelmäpuistoa Hermanninrannan asemakaava-alueella. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 1,7 milj. euroa.

Kruunuvuorenrannan puistot ja liikunta-alueet -määrärahalla rakennetaan Kruunuvuorenrannan liikuntapuiston keskiosa ja Saaristofregatinpuiston eteläosa valmiiksi. Suunnittelu on käynnissä Kruunuvuoren viheralueella ja Stansvikin uimarannalla sekä käynnistyy Haakoninlahdenpuiston eteläosassa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 1,0 milj. euroa.

Pasilan puistot -määrärahalla jatketaan Pohjoisen Postipuiston, Eteläisen Postipuiston ja Ratapihakortteleiden suunnittelua. Puistorakentamisen määrärahaa ennustetaan käytettävän 0,2 milj. euroa.

Kuninkaankolmion puistot -määrärahalla jatketaan Kuninkaantammen ja Honkasuon puistojen rakentamista koko suunnitelmakauden ajan. Kuninkaantammen alueella suurin kohde vuosina 2023–24 on Ellen Thesleffin puisto. Puiston rakentaminen käynnistyi vuonna 2023 ja jatkuu vuonna 2024. Osa puiston länsireunasta jää odottamaan viereisten kerrostalotonttien rakentamista. Honkasuon alueella jatketaan vuonna 2022 alkanutta Perhosniityn puistoalueen rakentamista. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 3,8 milj. euroa.

Malmin puistot -määrärahalla toteutetaan Nallenrinteen ja Lentoasemankortteleiden puistoalueita siltä osin kuin maakaasun runkoputken siirron maisemointityöt edellyttävät. Lisäksi alueelle toteutetaan väliaikaiskäyttöä ja tulevaa asutusta palvelevaa ympäristön viihtyisyyden parantamista, myös myöhemmin rakennettaville alueille. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 0,6 milj. euroa.

8 09 Kaupunki uudistus, kaupunki ympäristölautakunnan käytettäväksi

Kaupunki uudistusalueiden yleisten alueiden suunnitteluun ja toteutukseen on käytettävissä 9,1 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 2,1 milj. euroa, yhteensä 11,2 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 9,8 milj. euroa. Käyttöaste on 88 %.

8 09 01 Malminkartano-Kannelmäki

Malminkartano-Kannelmäki yleisten alueiden suunnitteluun ja toteutukseen on käytettävissä 2,8 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 0,8 milj. euroa, yhteensä 3,6 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 4,0 milj. euroa. Käyttöaste on 111 %.

Malminkartano – Kannelmäen kaupunkiuudistusalueella toteutetaan vuonna 2023 edellisvuodelta siirtyneitä Kannelmäen asemanympäristön sekä Malminkartanon aseman eteläpuolen ympäristön parantamistoimenpiteitä. Toimenpiteillä pyritään kohentamaan ja selkeyttämään alueiden yleisilmettä ja toiminnallisuutta sekä parantamaan asemien palvelutasoa.

Pihkatien kaava-alueen katujen ja puistojen suunnittelua jatketaan sekä varaudutaan alueen esirakentamiseen liittyvän Naapuripellontien kaasujohdon siirtoon. Kaava-alueen toteutus edellyttää kaasujohdon siirtämistä tarvittavalle suojaetäisyydelle asutuksesta.

Pelimannintien ympäristössä käynnistyvät alueen täydennysrakentamiseen ja uuden päiväkotirakennuksen toteuttamiseen liittyvät katutyöt. Juusteenintien peruskorjaus on käynnissä.

Puistokohteena viimeistellään vuonna 2022 käynnistynyt Leikkipuisto Trumpetin peruskorjaus.

8 09 02 Malmi

Malmin yleisten alueiden suunnitteluun ja toteutukseen on käytettävissä 3,4 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 1,2 milj. euroa, yhteensä 4,6 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 3,6 milj. euroa. Käyttöaste on 78 %.

Malmin kaupunkiuudistusalueella peruskorjataan vuonna 2023 Askartien aluetta ja Vanhaa Helsingintien aluetta sekä jatketaan Ylä-Malmin torin peruskorjausta. Lisäksi aloitetaan Pikitehtaan kortteleiden katualueiden katusuunnittelu.

Ala-Malmin liikuntapuiston liikuntapaikkoja peruskorjataan ja Longinojanpuiston rakentamista jatketaan. Leikkipuisto Filpuksen peruskorjaus käynnistyy vuonna 2023. Alueen yhteensovitustarpeiden vuoksi aloitusta on jouduttu siirtämään ja toteutus on pääosin vuoden 2024 aikana.

8 09 03 Mellunkylä

Mellunkylän yleisten alueiden suunnitteluun ja toteutukseen on käytettävissä 2,9 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 0,08 milj. euroa, yhteensä 2,98 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 2,2 milj. euroa. Käyttöaste on 74 %.

Länsimäentielle suunnitellaan Vantaan ratikkaa ja metroaseman yhteyteen eteläistä päätepysäkkiä. Samalla parannetaan alueen yhteyksiä. Kontulan pelastusaseman yhteyteen rakennetaan uusi katu ja parannetaan nykyisten katujen liikennejärjestelyjä.

Puistokohteena vuonna 2023 viimeistellään leikkipuisto Mellunmäen peruskorjaus. Kivikon liikuntapuiston lähiliikuntapaikan suunnitelmien revisiointitarpeesta johtuen toteuttaminen käynnistyy loppuvuonna 2023.

8 10 Suuret liikennehankkeet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Suuriin liikennehankkeisiin on TA-muutosten jälkeen yhteensä 147,4 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 142,8 milj. euroa. Käyttöaste on 97 %.

8 10 01 Kruunusillat

Kruunusillat -hankekokonaisuudelle on käytettävissä yhteensä 83,4 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 76,6 milj. euroa. Käyttöaste on 92 %.

8 10 01 01 Perushanke

Kruunusillat -määrärahalla toteutetaan uusi raitiotie- sekä jalankulku- ja pyöräily-yhteys Laajasalosta Hakaniemeen Korkeasaaren ja Kalasataman (Nihti) kautta. Toteuttamiskustannuksiin osallistuu Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy joukkoliikenteen kustannusosuudella. Kruunusillat -hankkeen hankesuunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 31.8.2016 ja enimmäishinnan korotus 25.8.2021. Hanke on jaettu kahteen osaprojektiin. Molempien osaprojektien rakentaminen alkoi vuonna 2021, ja yhteyden avaaminen liikenteelle on mahdollista vuonna 2027. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 29,7 milj. euroa.

8 10 02 02 Liittyvä esirakentaminen

Hakaniemen alueella tehdään tarvittavia johtosiirtoja, ruoppauksia ja täyttöjä sekä rantamuurirakenteita, jotka mahdollistavat uuden Hakaniemen sillan rakentamisen. Tämän lisäksi esirakentamista tehdään Nihdin alueella. Määrärahoilla puhdistetaan rakentamisen vaatimassa laajuudessa alueen pilaantunutta maaperää. Hakaniemenrannan vesilupapäätöksen viivästyminen vaikuttaa alueen ruoppausaikatauluun. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 15,2 milj. euroa.

8 10 01 03 Liittyvät kadut ja liikenneväylät

Hakaniemen alueella jatketaan katualueilla maankäytön muutoksista johtuvaa rakentamista. Hakaniemen sillan rakentaminen alkaa. Korkeasaarella rakennetaan Mischan ja Maschan aukiota, ja Kruunuvuorenrannassa rakennetaan Koirasaarentien länsiosaa sekä Haakoninlahden katuja. Hakaniemen sillan suunnittelussa on ollut viiveitä, joka vaikuttaa sillan toteutusaikatauluun. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 31,7 milj. euroa.

8 10 02 Kalasatamasta Pasilaan raitiotie

Kalasatamasta Pasilaan raitiotie –hankkeella on käytettävissä 43,5 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 45,7 milj. euroa. Käyttöaste on 105 %.

Kalasatamasta Pasilaan -hanke sisältää Kalasataman raitiotien toteuttamisen sekä raitiotietä ympäröivien alueiden katu-, puisto- ja esirakentamista. Merkittäviä hankkeeseen sisältyviä kohteita ovat mm. Nihdin esi- ja katurakentaminen, Hermannin rantatien pohjoisosa sekä raitiotie- ja katujärjestelyt Pasilassa. Osana Hermannin rantatien pohjoisosan toteutusta rakennetaan Sörnäistentunnelin pohjoinen suuaukko.

8 10 02 01 Liittyvä esirakentaminen

Hermannin rantatien geotekninen esirakentaminen jatkuu. Lisäksi kunnostetaan pilaantunutta maaperää Hermannin rantatiellä ja Vallilanlaaksossa rakentamisen vaatimassa laajuudessa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 2,9 milj. euroa.

8 10 02 02 Liittyvät kadut ja liikenneväylät

Kalasataman Nihdin kokonaisuus käsittää Nihdin pohjoisosan katualueiden ja rantamuurien rakentamista. Katurakentaminen sisältää Sompasaarenlaiturin, Konttisatamankadun, Konttinosturinkujan, Nihdinrannan, Tihtaalinkadun, Pinkkarinkujan ja Satamamestarinlaturin länsiosan rakenteet sekä Sompasaarenlaiturin rantamuurin.

Pasilassa peruskorjataan Asemapäällikönkatua ja Ratamestarinkatua. Asemapäällikönkadun pyöräliikenteen järjestelyjä parannetaan baanatasoisiksi. Pasilankadun rakentaminen jatkuu viimeistelytyöillä.

Vallilanlaakson puistoa ja Kumpulanpuron hulevesien ohjausta parannetaan samalla, kun raideyhteyden viereen rakennetaan pyöräliikenteen baanayhteys.

Määrärahaa ennustetaan käytettävän 42,8 milj. euroa.

8 10 03 Sörnäistentunneli

Sörnäistentunnelin suunnitteluun ja toteutukseen on käytettävissä 20,5 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 20,5 milj. euroa. Käyttöaste on 100 %.

Määrärahalla rakennetaan Sörnäistentunnelin tunnelin pohjoisen suuaukko Kalasatamasta Pasilaan -hankkeen yhteydessä vuosina 2022–2024 samaan aikaan Hermannin rantatien kanssa.

LIITTEET

- Liite 2 Käyttötalouden euromääräinen ennuste talousarviokohdittain
- Liite 3 Investointien euromääräinen ennuste talousarviokohdittain
- Liite 4 Ennuste sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen
- Liite 5 Ennuste muiden toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen
- Liite 6 Ennuste suoritteiden ja tunnuslukujen toteutuminen
- Liite 7 Ulkopuolinen rahoitus -yhteenveto